

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyúltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDARÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Meghiusult becsapás.

Arad, márczius 16.

A klerikális reakció oly sok és hatásos — bár legkevésbé sem tisztességes — eszközzel dolgozik, mint a milyen kevés az igazság a törekvéseiben és a milyen csekély mértékben számíthatnak azok a nép önkéntes, szívből jövő támogatására.

Nincs a népamító hazugságnak olyan fajtája, a mit a parlamentben, egyesületekben, sajtóban, boroskancsók mellett ülő asztaltársaságokban, sőt a hivatásukról megfélemedezett papok által templomokban is ne hirdetnének a klerikalizmus; sőt nincs az emberi kebel legszentebb érzelmei és az élet legsürgetőbb és jogosultabb érdekei között csak egy is olyan, melyet a lelkiismeret szabadsága ellen indított hadjáratukban a hiszékeny lélek megejtésére csalárd módon fel ne használnának.

Apponyiék feltalálták a nemzeti aspirációk sürgős hangoztatását programjuk alapjául, a melyen alul nem alkuszunk — csak olyan kormányelnökökkel, aki a »nemzeti aspirációk«-ért a maga részéről a »liberális aspirációk«-at hozza áldozatul. Ugron-Polonyiék az ország teljes függetlensége mellett a minden áron való kormány-buktatást írták zászlajukra, melynek legbiztosabb eszköze a Kossuth-kultusz utrirozása; ennek czimén lehet a kormányt szarzelgnek rágalmazni lefelé s radikálisnak fölfelé.

Eszterházy Miklós Móríc és Zichy Nándor grófok az üldözött vallás nevében lázítják a papság segélyével a tömeget, míg a Szapáryak és Dessewffy Aurel gróf körül csoportosuló »inséges« főurak dárdásaikkal együtt a Németországból importált agrarizmus jelszavával a birtokos urak paraszt osztályt remélik táborukba gyűjthetni.

Es az a nevezetes, hogy ezek a tarka-barka egyenruhájú s fegyverzetű és különféle jelszavak alatt harcoló csapatok sajátképen mind egyet akarnak: Magyarország megaláztatását a római szentszék és a bécsi kamarilla előtt, és egy az a mit nem akarnak: a magyar nemzet kulturális fejlődésének békés haladását, a lelkiismeret felszabadulását, a szuverén magyar állameszmégyőzedelmét. Es ezen palástolt gonosz törekvéseiknek egysége, és jelszavaihamis ürügyeként használt hazugsága leginkább abból tűnik ki, hogy a különböző frakciók bármelyikének szökvívői a legnagyobb készséggel esküsznek a másikkal hitvallására és viszont.

Igy az aulikus Szapáry Gyula gróf készséggel magáévá teszi Apponyi követeléseit a nemzeties nevelésnek a közös hadsereg soraiba való bevitele iránt, Apponyi Albert gróf revokálja a lelkiismeret szabadsága mellett tartott

híres nyilatkozatait és megteszi a néppártnak azt a szívességet, hogy a reformtörvények végrehajtását lehetetlennek jelenti ki, viszont Zichy Nándor és Eszterházy Miklós Móríc a tőke elleni agitációjukkal tesznek az agrár szocializmusnak engedményeket míg Ugron a bécsi reakzionárius köröket veszi a parlament előtt nyíltan pártfogásába s Polonyi agylágyulásban szenvedő vén luteránusnak nevezi Kossuth Lajost, a kinek köpenyegét épen most huzzák le a fiáról, hogy saját meztelenségüket takargassák vele.

Egy huron pendülnék ezek mindannyian, s ha bármelyikük valami termékeny, sokat ígérő agitációs tervet fundált ki, rávetik valamenynyien magukat s egyesült erővel igyekeznek annak terjesztésével az országban az izgalmat s a kormány ellen a bizalmatlanságot terjeszteni, fokozni.

Ilyen agitacionalis eszközül kínálkozott a világszerte súlyosodott mezőgazdasági helyzet bajai miatt Magyarországon a kormány politikáját tenni felelőssé. A »Köztelek« az irányzatos ellenzéki agitációk fészke lett s a pártönkivüliek leibzurnálja, a klerikális »Házánk« által terjesztik nap-nap után az agrarizmus maszláját az országban. Az országos magyar gazdasági egyesület legutóbbi közgyűlésére a feudal-klerikális főurikkl teljes számmal megjelent, és Szapáry Gyula gróf elnökle alatt saját s a holt

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Mi lenne belőlem?

Mi lenne belőlem,
Ha nem láthatnálak,
Ha úgy néha napján
Nem lehetnék nálad?

Mi lenne belőlem,
Hogyha rám nem néznél,
Ha nem melegedném
Szemeid tűzénél?

Mi lenne belőlem
Messze idegenbe,
Tetőd mérhetlen
Mértföldekre vetve?

Mi lenne belőlem,
Hogyha már nem volna,
Ki rögös utamra
Virágokat szórna?

Mi lenne belőlem,
Ha rám nem nevetnél,
Én uram teremtem,
Mi lenne belőlem
Ha te nem szeretnél?

Hrabovszky Lajos.

Az ezredesné.

Irta: Ifj. Téglás Gábor.

Nagyon kedvesen hívtam, nem lett volna tölem udvarias, visszautasítani az ezredesné meghívását és fölmentem hozzá egy teára, színház után. Az ezredes épen a Gábor hadnagy bucsuzó vacsoráján volt és magára hagyta otthon az asszonyát, a ki láthatólag örült, hogy lesz akivel elűzze az unalmát.

— Isten hozta! — nevetett az asszonyka és hamarosan egy csészt nyomott a kezembe. Ugyanabban az igéző bíbor pongyolájában fogadott, a melyben ez a kedves, kicsi asszony olyan varázssos, mondhatnám bűvös lénynak tetszett, hogy az ember hajlandó volt őt is ama elegáns csészebeccsek közé számítani, melyekkel a jóízű ezredes diszitette a szalonját.

A kandallóban bizsergett a tűz s mintha a lángocsák pajkos szellemei belopták volna magokat az ezredesné sötét szemeibe, az én vérembe...

— Ezredesné asszonyom, — mondtam, rumot csöptgetve a teámba, — ezredesné asszonyom, ön nem is bucsuzik Gábortól? A kapitányné, a Janky leányok, mind a hárman ott vannak a férjikkel...

Az ezredesné láthatólag elszomorodott. Letette a kanálát, komolyan, egy kicsit fátyolozott hangon szólt hozzám.

— Nem tudom, czélzással mondtam-e azt, a mit mondtam; nem is akarom találgatni, hogy micsoda gondolattal hozza most szóba előttem azt a hadnagyot, de látja... szót se, ne is védje magát! — de látja, nagyon

fájna, ha maga is úgy gondolkoznék rólam, mint a többiek.

Ezzel nem azt mondom, hogy Gábor hadnagy előttem csak olyan közönyös volt, mint a férjem garnizonjának akármelyik tisztje, — ám az a viszony, mely őt hozzám fűzte, az egészen más virágból volt fonva, mint a minő egy ezredesné s egy fess hadnagyot közönségesen összeköt.

Kittantam a teámat, az én barátnőm is letette a csészét és kérésre finom, csengettyű hangján elbeszélte ama különös, rendkívüli dolgokat, melyek Gábor áthelyezését eredményezték.

— A tavaszi ünnepek alatt történt. Valamelyik majálison, — gondolom a mentők rendezték, — a souper alatt együvé kerültem a hadnagygyal. A fin tüzesen udvarolt, anélkül azonban, hogy komolyabb színe lett volna a dolognak. Ejfelután együtt mentünk haza az udvarlóimmal. A férjem nem akarta haza engedni a társaságot és sétát indítványozott a házunk előtti kis virágos kertben.

Gábor módot talált, hogy állandó lovagom lehessen s bizonyos rutinul tudta távol tartani a többieket.

Az éj egyike volt a legszebb májusi éjszakáknak, minőket csak Mussetől olvashatni... Virágos ágakkal hajoltak felénk a fák, ébren voltak a csalogányok, szerelmes dalokat csicseregve fészükben s bódító illatot lehelt a fű, fa, virág...

Gábor egyre szenvedélyesebben szorította a karomat s bár előre láttam, hova ragadja szenvedélye, nem voltam képes megakadályoz-

kéz gazdatisztjeivel s a latifundiumok dependenciáival az egyesület szabadelvű tagjait magyarosan szólva kimarták.

Az agrarius agitációt azután a Szapary Gyula féle szecsesszionista klikken kívül, melynek az egyedüli éltető elemét és léte jogczimét képezi, a többi ellenzéki parlamenti pártok között is szervezték és úgy a nemzeti, mint a függetlenségi párt megalkotta a saját agrarius válaszmányait, melyek a »súlyos mezőgazdasági vészonyok« megszüntetésére alkalmas javaslatok kidolgozásával bizattak meg, hogy elaboratumaik azután a kormány ellen intézendő egységes támadások alapjául szolgáljanak. Egy ily bizottság tagjaképen nyert Polónyi mandátumot arra, hogy a lefolyt költségvetési vita alkalmával a függetlenségi párt közgazdasági programját kifejtse, és felejtethetetlen marad hosszú ideig azon merénylet, melyet Polónyi e minőségében a jó izlés, józan ész és a magyar parlament jó hírneve ellen intézett harmadfél óráig tartó nemzetgazdasági bukfenccel elkövetett.

Nem volt ez irányzat az osztály- és fajgyűlöletnek sem híjával; a tőke, a gyáripár és kereskedelem ellen indított örült hajsza nem eshetett meg a nélkül, hogy azok tulnyomó képviselőinek a zsidóságna is suttyomban egy kicsit oda ne világítsanak. A kormány gazdasági politikájának liberalizmusa úgy volt oda állítva, hogy azon osztály és faj érdekeinek kedvez, melyet a kereszténység rovására vallásában is egyenjogúvá akar tenni. Kitalálták a »szegény« elnyomott földműves osztály érdekeit védelmező agrarizmus ellen a »merkantil politikai« jelszavát, melynek kizárólagos és a földbirtokos osztály rovására való ápolásával a kormányt vádolták.

Miután pedig így félre nem érthető módon ország világ előtt dokumentáltak, hogy az agrarizmussal ellenkező liberális kormánypolitika a magyar földbirtokos osztály rovására a tőke, a gyáripár és kereskedelem érdekeit dédelgeti, és hogy így az agrár mozgalom határo-

zattan ellenzéki: arról kellett gondoskodni, hogy ezen kormányellenes, ellenzéki mozgalom országszerte tért hódítson, sőt terjedése tüntetőleg manifesztálódjék.

Nincs ennél egyszerűbb. Valamely ellenzéki vármegyének, a melyben a parasztság és birtokos uri osztály dominál, például Somogy-megyének közgyűlése fogadja el az agrariusok által kidolgozandó programot, küldje meg a többi törvényhatóságoknak az ő határozatát és azzal együtt egy ártatlan szemelvényét oly közóhajoknak, melyek teljesülése ellen nem lehet senkinek kifogása. Azután szólítsa fel a »testvér« municipiumokat, hogy »használó szellemben« irjanak fel ők is a kormányhoz, intvén, kérvén azt, hogy térjen magába, s tegyen már valamit az ország mezőgazdasági érdekeiben is, mert eddig semmit sem tett, és ezután sem tenne, ha Somogy megye és a többi törvényhatóságok nem buzdítanak, sőt kényszerítenek; arra nézve pedig, hogy azt is mindjárt megtudja, miként segítsen az ország baján, vegye elő Somogy-megye feliratát, abban megtalál mindent szépen rendiben.

Csakis a paraszt furfanggal termékenyült jezsuita ravaszság eszelhette ki ezt ilyen szépen, s gyönyörűség lett volna a kormány népszerűtlenségének fokmérőjeként napról-napra regisztrálni a somogyi átirat sikereit az ország törvényhatóságainál tett körútjában. Elképzelhető tehát, mily alaposan megkonfundálta Arad város közönsége a somogyi átirat elutasító tudomásul vételével a ködmönbe bujt jezsuita mágnáspárt praktikáját, úgy hogy rosz néven sem lehet tőlük azt a botorságot venni, miszerint mérgükben az ő két klerikális ujságjuk, a »Magyarország« és a »Házánk« hasábjain külön cikkekben »lehuzzák« Arad város polgárságát, a miért hogy tulnyomólag kereskedők és iparüzökből állván, visszautasít egy olyan mozgalmat, mely a kormányt azért hibáztatja, mert közgazdasági politikájával állítólag épen ezen két osztály érdekeit mozdította elő. Valósággal van a furfang mellett egy kis paraszt humor,

sőt paraszt együgyűség is; mert a két jezsuita lap indokolatlan támadása feltűnést kelt s nyilvánossá teszi a somogyi feliratnak ravasz fondorlattal rejtegetett politikai tendenciáját.

A mi pedig Arad város közönségét illeti, ez nyugodtan térhet a hazugság ama két jeles edényének ócsmány piszkolódásai fölött napirendre. Epen az ő kifakadásai legvilágosabb bizonyítékai annak, hogy Arad ismét egy hazafias tettet művelt, mert követendő példát mutatott a többi törvényhatóságok számára miként kellessék az internáczióális jezsuita hadnak a közszellem meghamisítására célzó újabb merényletét csuffa tenni.

BELFÖLD.

A két egyházpolitikai törvényjavaslatnak a főrendiházban küszöbön álló tárgyalására nézve politikai körökben általánosan kiemelik azt a tényt, hogy az izgalom most sokkal csekélyebb, mint annak idején, midőn az első három egyházpolitikai javaslat a főrendiházban tárgyalatott. A szavazás előrelátható eredményét illetőleg az ellenséges táborok egyikében sem uralkodik teljes bizonyosság, annyi azonban kétségtelen, hogy a főrendiház tagjai közül 220—230-an fognak a szavazásban részt venni. — A legutóbb kiküldött névjegyzék szerint a főrendiháznak az elnökön kívül 345 tagja van. Ezek között van 20 főherceg, 38 katolikus egyháznagy, 11 protestáns egyházi méltóság, illetőleg egyházi hivatal viselője, 12 zászlós ur, a felső bíróságok három képviselője, 3 horvátországi főrendi képviselő, 6 herceg, 139 gróf, 36 báró és végül 77 választott és kinevezett főrendiházi tag. Odescalchi Géza herceg és Somssich Imre gróf, akik most vétettek föl a névjegyzékbe, ez alkalommal még nem szavazhatnak.

A képviselőház hétfői ülésében első sorban tárgyalás alá kerülő mentelmi ügyek közt a legnagyobb vitára előreláthatólag Holló Lajos és Bartha Miklós mentelmi joga felfüggesztésének kérdése fog okot adni. A nevezett képviselők ellen ugyanis az eljárás a hírlapkiadó vállalat létesülése alkalmából az »Óriási korrupció« cím alatt megjelent vezércikknek miatt indult meg, a melyekben igen erős támadást intéztek a volt kormány tagjai ellen. A bizottság mindkét képviselő mentelmi jogának felfüggesztését hozta javaslatba. Az ellenzéki pártok mindegyike részéről azonban számos felszólalás várható az ellenjavaslat mellett, hogy a mentelmi jog felfüggesztésének ez esetben hely ne adassék.

Justh a függetlenségi válságról.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, márczius 15.

A makói függetlenségi és 48-as körök Justh Gyulát meghívták a márczius 15-iki ünnepélyre. Az összes körök egy helyre gyűltek össze, hol Justh Gyula ottani pártjának felkérésére nyilatkozott.

Kijelentette, hogy ő a szakadást a párt azon határozatában találja, melylyel az egyházpolitikai javaslatokat nyílt kérdésnek hagyta és megengedte, hogy azon javaslatoknak el nem fogadói a pártkör tagjai maradhassanak. Igaz ugyan, hogy ez tulajdonképen azt jelentette, hogy egyesek állásuknál vagy vallásos meggyőződésüknek fogva a javaslatok ellen szavazhatnak, de sokan úgy fogták föl, hogy a javaslatok ellen agitálhatnak. Ebből sajnos jelenségek következtek; megtörtént, hogy ő a házban a párt megbízásából a javaslatok mellett felszólalt, utána pedig a párt egyik tagja heves támadást intézett a javaslatok ellen; megtörtént, hogy a párt tagja, Ugron Gábor, az erdélyi statusgyűlésen a szentesítés megtagadásáért feliratot javasolt a koronához. — Ez így nagyon egészségtelen helyzet volt, de remélték, hogy az egyházpolitikai javaslatok törvényerőre emelkedése után szent lesz a béke.

ni a vallomást. Reszkettem a gondolattól, hogy férjem megsejthet-e valamit. . . A hadnagyot természetesen elutasítottam.

Azt mondtam: fáj a fejem s pihenni óhajtok. Jó éjt intettem a társaságnak s elbúcsúztunk a kis rácskapunál. Gábor feltűnően izgatott volt; azt sugta fülemből:

— Ha elutasít, főbe lövöm magamat!

Sokkal inkább meg voltam lepve, sem-hogy valamit válaszolhattam volna. Abban a pillanatban komolyan vettem a fenyegetését.

Az ezredesné fáradtan hajtotta fejét a chaise-longue támlányára. Mintha annak az éjszakának minden izgalma szívére kergetné újra a vért, — fáradtan lélegzett. Alig hallható hangon folytatta:

— A mi később történt, azt már valószínűleg sejtí. . . A hadnagy, bár határozottan elutasítottam, elállott revolveres szándékától. Az igaz, hogy magam is kértem őt erre a saját asszonyi hírnevem érdekében. Ő jó fiu volt és szót fogadott nekem. . .

De nem! — vádolnom kell őt mégis. Azon a napon épen, melyen a községi gyakorlatokról vártam férjemet, Gábor, ki korábban tért haza, a legvégsőre ragadtatta magát.

Itt, a szalonban voltunk ketten, akkor délután, — mint most magával. Igyekeztem nyugodt érveléssel meggyőzni őt szenvedélyes céltalanságáról, gyermekességéről; — hivatkoztam fiatalágára, boldogságomra, nyugalmamra, mindenre, de ő, nem tudott lemondani. Szeret, szeret, szeret! — kiáltotta lázas, kiégett arccal és hozzám hajolt. . . Jól láttam, hogy ölelni akar, de hirtelen mozdulattal kezesőkre nyujtottam az ujjaimat s ő meghu-

nyázkodva, mint egy kezes bárány, csókjaival halmozta el a kezemet.

E pillanatban megnit az előszoba ajtaja. — Szerencsétlen, — kiáltottam, elszápadt udvarlóma — szerencsétlen, meneküljön férjem elől!

A nyitott ablak épen a kertre nézett. Pillanatig habozott, aztán bucsusókot intve, eltűnt az ablak függönyei között. A mi ezután történt, már kevésbé ismeretes. Férjemnek fölfedtem mindent, egyszeremind jó szívére hivatkozva, részvétet kértem a szegény fiu iránt. Ő — hiszen ismeri — ő olyan jó ember! s valóban semmit se képes megtagadni tőlem — nos, ő áthelyeztette »vezedelmes riválisát.«

Ma főhadnagy Gábor.

Itt elhallgatott az édes, kicsi asszony. Nagyon felizgatott az elbeszélés s magam is átéreztem ama különös lelkiállapotokat, melyeken az ezredesné oly vitézül keresztülkötötte magát.

A tea tette-e vagy annak a gyönyörű asszonynak a mámoros pillantása, — én nem tudom. . . elég, hogy mint Gábor hadnagy, leborultam én is eléje és forró szerelmi szavakat sugtam neki. . . Valóban a menyországot láttam e pillanatban azokban a tiszta, kék szemekben, melyek gyöngéden fölém hajoltak. . . nem voltam képes tovább kiállani tiltakozatos mélységüket, szédülten zártam le a selyem szempillákat csókjaimmal.

— Hát szeretsz? — suttogta inkább, mint mondotta az ezredesné és vállamra hajtotta szőke fejét.

A válságot aktívalissá tette a pártszervezés kérdése, ő és társai a Kapotsfy-féle indítványt ellenesték, de rágalom az, mintha azért ellenesték volna és azért léptek volna ki, mivel ezen indítvány szerint a szervezőbizottság a maga kebeléből választja elnökét és ez nem Justh, hanem Ugron lett volna előreláthatólag. Ez legföljebb arra lett volna ok, hogy ő az elnökségről lemondjon, de a pártkörnek tagja maradt volna; azonban kiléptek ő és társai azért, mert a Kapotsfy-féle indítvány-rendszerre tette volna azt, ami pedig csak egyes esetre mondatott ki, hogy a párt-határozatok ellen szavazó a párt tagja maradhat.

Ezen nem segített az sem, hogy később módosították a benmaradottak azon indítványt, mert akkor is csak közjogi kérdésekre mondták ki a párt-határozat kötelező erejét.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után Csécsy Miklós N. pártelnök általános helyeslések között teljes bizodalomukat és ragaszkodásukat fejezte ki Justh Gyula és társai iránt.

IDŐJÁRAS.

Légyemés: reggel 7 órakor 768.4 milliméter, délután 2 órakor 767.8 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 0.0$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 6.0$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EN. 3. délután 2 órakor EN. 4. Felhőzet: reggel borult, délután féldorult. Csapadék az utóbbi 24 órában: csepegett.

A borossebes-menyházai vasút.

— Részlet Bodányi Ödön felolvasásából, melyet a magyar mérnök- és építészegylet ut-, vasut- és hidépítő szakosztályának legutóbbi ülésén tartott. —

Az Aradmegyében fekvő Borossebes, Uj-Dézna, Monyásza és O-Dézna községek vidéke lakosságának ezeltől virágzó fa- és vasiparra volt; az utóbbi években azonban a nagy vasgyárak versenye és a vasut hiánya következtében használt közuti fuvarozás elégtelensége és drágasága miatt mostoha viszonyok közé jutott. A régibb és víziművekkel hajtott vashámorok működését beszüntették, sőt a Borossebestől 20 km. távolságra fekvő egykor híres Menyháza gyógyfürdőt is a mondott okból és a vidék elszegényedése következtében egészen elhanyagolták.

A több négyeszőg mérföldnyi kiterjedésű borossebesi uradalom idegen kézben volt s jöllehet annak buzgó igazgatója az elhanyagolt ipar és forgalom fellendítése érdekében sokat fáradozott, az uradalom előbbi tulajdonosának közönyén megtört minden jóakarat, minek következtében a vidék közgazdasági viszonyai sokat szenvedtek.

A borossebesi uradalom jelenlegi tulajdonosa Wencsekheim Frigyes gróf meggyőződést szerezvén arról, hogy a fennálló viszonyok és körülmények között jobb közgazdasági eredmény oszakis az ipari tevékenység felkeltésével és előmozdításával érhető el, a mi ismét szoros összefüggésben áll az említett vidék erdei, hegyi és bányatermékeinek, nevezetesen fának, vasércnek, mész- és márványbányák termékeinek olcsó és biztos elszállításával; e cél elérése érdekében a Borossebesből kiinduló Déznán át Monyászáig vezetendő keskenyvágányu vasut kiépítését határozta el.

A tervezett vasut hivatva volt, hogy az említett vidék nagymértékben aláhanyatlott közgazdasági viszonyait fellendítse, a szűnő félben levő vasipart újból felvirágoztassa; továbbá hogy az erdei hegyi termékeknek piacot teremtsen, a menyházai híres fürdőt az alföldi lakosság érdekében megközelíthetővé tegye s azt fellendítse, nemkülönben hogy a 30.000 lélekből álló elszegényedett lakosságot keresethez juttassa.

Ezen elhatározás méltó volt a nébobbnak ezen igazi főurnak jelleméhez, a ki életét munkában töltve, ismeri a munka valódi becsét, és mert nem csak születésénél fogva nemes, hanem bebizonyult nála a legnagyobb magyar szavainak igazsága, mely szerint a „munka nemesít” kétszeresen nemesen tud gondolkozni, mindig szem előtt tartva, hogy „noblesse oblige.”

Ha a grófnak némi kételye merült volna fel a pártatlan áldozatkészség hasznos és üdvös volta iránt, azt igyekezett eloszlatni az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága, a mely régi elveihez és törekvéseivel hiven szintén felajánlotta erkölcsi és anyagi támogatását. A vasut előmunkálatainak készítéséhez ingyen engedte át mérnökeit, a vasut kiépítésének vezetését a lehető legelőnyösebb feltételek mellett vállalta el a mindennemű anyagi és szállítóköltségekkel támogatva.

A gróf a vasut kiépítésével Rácz István-t, az uradalom gazdasági felügyelőjét hatalmazta föl; aki tekintettel arra, hogy a vasut az uradalom beruházásának tökéjét majdan 300 000 forinttal emeli, jó gazdákhoz illelően a legnagyobb takarékoságot tartotta szem előtt.

A borossebes-menyházai vasut az aradi és csanádi egyesült vasutak Borossebes állomásából indul ki, a honnan rendes nyomtávolságu 1.8 kilométer hosszú, már korábban létesített iparvágány vezetett a trachyt-kőbányához. Ezt a meglevő rendes nyomtávolságu vágányt az új vasut céljaira is felhasználták úgy, hogy a középső harmadik szinlát és megfelelő szerkezetű kombinált kitérőket fektettek le a keskeny nyomu járóművek számára.

Az ujonnan épült vonal a kőbányánál kezdődik; a hámorcsatornát megkerülve a 2. és 3.-ik km. között e csatornát átmetszve a Déznapatak balpartján a hegyoldalban a borossebesi uradalom tulajdonát képező második hámorrig; innen tovább a hámorcsatorna mellett a Plokese-patakot átmetszve dűlő mentén halad el; ezután uradalmi területeken keresztül Bohány község délkeletisarkáig egyenes irányt követ.

Bohány községet elhagyván második dűlő mentén folytonosan keleti irányban Dézna község éjszaknyugati sarkához kerül a patak és község között halad. A község éjszaki szélén van az állomás elhelyezve. Dézna mögött átszeli a hasonló nevű patakot, valamint a megyei utat. A déznai várhegy alatt ez ut és a halastavak között balra kanyarodva, éjszaki irányban a monyásza völgybe tér.

Dézna és Monyásza között a szűk völgyben a vasut váltakozva hol a pataknak jobb, hol a bal oldalára kerül; helyenkint sziklabevágások váltak szűkséggé. Monyásza község egy részében a főúton halad. Az épületek és a hámorcsatorna miatt a vonal vezetése itt több helyen nehézségekbe ütközött és csak beható tanulmányozás után volt megállapítható.

A 19 és 20 km. között a Monyásza patak kétszeri áthidalása helyett a megyei utat 1118 m. hosszúságban, a patakot pedig 180 m. hosszúságban helyezték át.

Monyásza községben, a hámor előtt van a község számára szolgáló megállóhely őrházal, a községen túl pedig a fürdővel szemben Menyháza-fürdő megállóhely, csinos felvételi épülettel. A vasut a Megyes valamint Monyásza patakot újból áthidalva a munkaházak és magaskemence között a lokomotívzinnel és fordítókoronggal felszerelt Menyháza állomás nevű végállomásra fut. A fővágány mint iparvágány még 600 méterrel tovább terjed és a patak balpartján a márványműhelynél végződik.

A magas építményeknél a kormány nem engedélyezte a legmesszebb menő takarékoságot, minek következtében Déznán csinos felvételi épületet és külön álló árurakótárat, Menyháza-fürdő megállóhelyen szintén csinos felvételi épületet építettek. A csinos őrházakat téglából építették az arad-csanádi vasutak szabványa szerint. A tisztító gödröket faragott kővel burkolták, a lokomotívzinneket pedig szivattyus kuttal és víztartóval szerelték föl.

A személykocsik és fedett teherkocsik az aradi Weitzer János-féle waggongyárban, a nyitott teherkocsik az aradi és csanádi egyesült vasutak aradi műhelyében készültek. Az utóbbi kocsik szerkezete rendkívül ügyes és nem kevésbé czélszerűnek és szilárdnak bizonyult. A négykerekű alvázakat közönséges kereskedelmi vasból készítették. Az arad-csanádi vasutak vonatmozgósító felügyelője Medveczky Ede és Zinner Ede rütházi főnök a szerkezetre szabadalmat is vettek.

A borossebes-menyházai vasut építéskor két fontos és az építés módját illető elvi kérdés merült fel:

1. Fahidak alkalmazása. Az aradi és csanádi egyesült vasutak vonalain éveken át gyűjtött statisztikai adatok azt igazolják, hogy a fahidak évenkénti gondozása mérsékelt faárak mellett sokkal kevesebbe kerül, mint a mennyire a vashidakba építendő töke kamatai rugnának; ezért kisebb forgalmu vasutakon mérsékelt faárak mellett közgazdasági szempontból a fahidak ajánlhatóbbak.

2. A felépítmény megállapításakor szintén közgazdasági szempont volt irányadó. Itt az amerikai vasutak példáját tartottuk szem előtt, ahol inkább a felépítmény előállítására és gondozására dolgában takarékoskodnak, de a közlekedés magasabb fokú biztonságának elérése végett tökéletesebb szerkezetű járműveket alkalmaznak. A költséget kevésbé kimélik a kocsiknál, amelyeket a legkétségtelenebb szerkezettel, kényelemmel és fényűzéssel látnak el. Ez az eljárás teljesen megokolt egyrészt azért, mert a közönség a kocsikat közvetlen használja és jogosan megkövetelheti kényelmi igényeinek kielégítését, másrészt pedig közgazdasági szempontból, mert a különösen gyéres közlekedésnél a felépítménynek egyes részeit naponként csak néhány perczig használják, míg a kocsikat folytonosan, az egész menetidő alatt. A töke tehát hasznosabban van elhelyezve a járóművekben, mint a felépítményben.

E vasut példaképen szolgálhat arra, hogy keskenyvágányu kis vasut milyen jelesen megfelel céljának és tökéletesen kielégíti vidékének forgalmi igényeit. Mert olyan vidékeken is, ahol a forgalom csekély, kívánatos, hogy az élénk is legyen.

Hogy milyen ügyes és élénk közlekedő eszközt képez egy ilyen kis vasut, arról meggyőzhet a menyházai vasutforgalom kezelése is. Az arad-csanádi vasutak iskolázott személyzete minden tolatási és vonatrendezői szolgálatot fél annyi idő alatt teljesít, mint a fővonalon, mert a kis lokomotívot és kis kocsikat gyorsabban, biztosabban és ügyesebben kezelhetik, mint a nagy járóműveket. Meglepő az a gyorsaság, melylyel az ilyen kis vasuti vonatot szétszedik és összeállítják.

A borossebes-menyházai vasut Boros Beninek újabb uttörő alkotása és példaképen szolgálhat hasonló olcsó és ügyes kis vasutak építéséhez. Boros Beni megmutatta, hogy ilyen viszonyoknak és helyi érdekeknek teljesen megfelelő és forgalmi eszközökkel felszerelt kis vasut kilométerje 13.700 frtból kiépíthető.

A vasut építéséhez Tüdös Béla és Né-

A magas építményeknél a kormány nem

met h Zeigmond mérnököket küldötték ki. Az építés központi vezetését pedig az aradcsanádi vasutak műszaki osztálya intézte.

A vasutat 1893. augusztus 12-én adták át nagy ünnepséggel a forgalomnak.

A gróf 1892-ben vette át az uradalmat és mindjárt az első években a következő beruházásokat eszközölte:

1. A borossebesi vasgyár átalakítása 92,000 frt
2. A villamos világítás a gyárban és Borossebes községben . . . 8,000 „
3. A borossebes-menyházai h. é. vasut 300,000 „
4. Menyháza-corbui iparvasut 7 km. 70,000 „
5. Fűrészmelom Prezesten . . . 6,000 „
6. Mészkemencze Borossebesen . . 30,000 „
7. Márvány fűrész . . . . . 3,000 „

Összes beruházások . . 509,000 frt

A kis Borossebes városkát a gróf megajándékozta villamos világítással. A villamos áramot ma már a paraszt házakba is bevezetik.

A menyházai gyönyörű, rózsaszínű márvány díszépítkezésekre, különösen belső díszítésekre nagyon alkalmas.

Aradmegye élénk képzelő tehetséggel megáldott lakosai már maguk elé képzelik a menyházai fürdő fényes cursalonjának csiszolt rózsaszínű márványból készült falait és aranyozástól csillogó kapitálékkel ellátott tündöklő oszlopcarnokát, mely méltó a fürdő vizének csodás hatásához, nemkülönben a tulajdonos gróf fényes nevéhez.

A magyar közönségnél nincsen hálásabb fürdői publikum. Megelégszik a legkezdetelegesebb berendezéssel, nélkülözi a comfort-t és hagyja magát a vendéglősök tetszése szerint sarcolni. Hogy milyen jövedelmező lehet hazánkban egy kelő comfort-ra berendezett díszes fürdőhely, erre például szolgálhatnak Trencsén-Teplitz és Herkulesfürdő.

Ha a gróf megkezdett áldozatkészségével a menyházai fürdőt kiépítetté, az erre fordítandó tőkét tulajdonképpen a leghasznosabban fekteti be, mert ha az első években az csak 1-2 százalékot jövedelmez, annál több hasznot hajt idővel, ha a fürdőhely kifejlődik, mert jelenleg is elég keresett üdülőhely.

A borossebesi uradalom, jóllehet Wenckheim Frigyes gróf birtokainak csak kisebb része, területre nézve felér egy némethorozegséggel, eddig nem érezhette a hazafias kezek ápolását, mert csak kiaknázták a közjót és közművelődés érdekeire való tekintet nélkül.

Aradmegye közönsége különösen hálás a nemes főurnak, hogy ezt az uradalmat birtokába vette és az e fölötti öröm a vasut megnyitása napján csak fokozódott, mert a szárnyas kerék eddig nagyon elhanyagolt vidékre vitte be a kultúrát és új keresetforrást nyitott az elszegényedett lakosságnak.

IDŐJÓSLÁS.

A kisponti meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Március 17. —

Száraz. — Enyhe. — Éjjeli fagy.

Az új menetrend.

— Saját tudósítónktól. —

Mint már jeleztük volt, f. évi április hó 1-ével az aradi és csanádi egyesült vasutak vonalain új menetrend lép életbe, mely a jelenleg érvényben lévő menetrendtől lényegesen eltéréseket tartalmaz.

Az új menetrendet főbb vonalaiban alább ismertetjük.

Arad—Szeged. A 13. számú vegyes vonat Aradról indul reggel 7 órakor, Pécskáról 7 ó. 58 p., Battonyáról 8 ó. 35 p., Mezőhegyesre érkezik 9 ó. 14 p., Mezőhegyesről ind. 9 ó. 34 p., Makóra érkezik 11 ó. 19 p., Makóról ind. 11 ó. 35 p., Szegedre érkezik délelőtt 1 órakor. —

A 15. sz. vegyesvonat Aradról indul d. u. 4 ó. 10 p., Pécskáról 4 ó. 57 p., Battonyáról 5 ó. 23 p., Mezőhegyesre érkezik 6 ó. 08 p., ind. 6 ó. 28 p., Makóra érkezik 8 ó., ind. 8 ó. 20 p., Szegedre érkezik 9 ó. 40 p. este. — A 11. sz. vegyesvonat Mezőhegyesről indul 6 ó. 55 p. reggel, Makóra érkezik 8 ó. 15 p. d. e., Szegedre érkezik 9 ó. 27 p. d. e.

Szeged—Arad. A 14. sz. vegyes vonat Szegedről indul 2 ó. 45 p. d. u., Makóra érkezik 4 ó., ind. 4 ó. 20 p., Mezőhegyesre érkezik 5 ó. 48 p., ind. 6 ó. 9 p., Battonyáról ind. 6 ó. 52 p., Pécskáról 7 ó. 26 p., Aradra érkezik 8 ó. 10 p. este. — A 16. sz. vegyesvonat Szegedről ind. 3 ó. 44 p. reggel, Makóra érkezik 4 ó. 58 p., ind. 5 ó. 10 p., Mezőhegyesre érkezik 6.35, ind. 6 ó. 50, Battonyáról ind. 7 ó. 31 p., Pécskáról 8 ó. 1 p., Aradra érkezik 8 ó. 43 p. reggel. — A 12. sz. vegyesvonat Szegedről ind. 6 ó. 10 p. este, Makóra érkezik 7 ó. 32 p., ind. 8 ó. 7 p. Mezőhegyesre érkezik 9 ó. 57 este.

Arad—Nagyhalmagy. A 102. sz. személyvonat Aradról indul 5 ó. 10 p. délután, Uj-Szent-Annára érkezik 5 ó. 54 p., ind. 5 ó. 59 p., Világosra érkezik 6 ó. 23 p., Muszka-Magyarádra 6 ó. 30 p., Pankotára 6 ó. 41 p., Ternovára 7 ó., Apatelekre 7 ó. 12., Borosjenőre 7 ó. 21 p., Bokszege 7 ó. 47 p., Borossebes-Butyinra 8 ó. 14 p., Almás-Alcsillre 8 ó. 47 p., Gurahoncz-Jószáshelyre 9 ó. 1 p., este. (A gurahoncz-nagyhalmagy vonal még építés alatt van.) — A 112. sz. vegyesvonat Aradról indul 6 ó. 40 p. reggel Uj-Szent-Annára érkezik 7 ó. 21 p. ind. 7 ó. 29, Világosra érkezik 7 ó. 55 p., Muszka-Magyarádra 8 ó. 2., Pankotára 8 ó. 15., Ternovára 8 ó. 37 p., Apatelekre 8 ó. 51 p., Borosjenőre 9 ó. 1 p., Bokszege 9 ó. 30 p., Borossebes-Butyinra 10 ó. 8 p., Almás-Alcsillre 10 ó. 42 p., Gurahoncz-Jószáshelyre 10 ó. 58 p. délelőtt. — A 142. sz. tehervonat személyszállítással Aradról indul 12 ó. 25 p., délután, Uj-Szent-Annára érkezik 1 ó. 18 p., ind. 1 ó. 43 p., Világosra érkezik 2 ó. 18 p., Muszka-Magyarádra 2 ó. 29 p., Pankotára 2 ó. 53 p., Ternovára 3 ó. 31 p., Apatelekre 3 ó. 50 p., Borosjenőre 4 ó. 5 p., Bokszege 5 ó., Borossebes-Butyinra 5 ó. 44 p., Almás-Alcsillre 6 ó. 57 p., G.-Jószáshelyre 7 ó. 19 p. este.

Nagyhalmagy—Arad. A 101. sz. személyvonat G.-Jószáshelyről ind. 4 óra 14 p. reggel, B.-Butyinról 4 óra 56 p., Bokszege 5 óra 29 p., Borosjenőből 5 óra 54 p., Apatelekről 6 óra 04 p., Ternovárol 6 óra 16 p., Pankotáról 6 óra 41 p., Muszka-Magyarádról 6 óra 47 p., Világosról 6 óra 54 p., Uj-Szent-Annára érkezik 7 óra 17 p., ind. 7 óra 22 p., Aradra érkezik 8 óra 03 p. délelőtt. — A 111. sz. vegyesvonat G.-Jószáshelyről ind. 2 óra 10 p. délután, B.-Butyinból 3 óra 08 p., Bokszege 3 óra 42 p., Borosjenőből 4 óra 14 p., Apatelekről 4 óra 24 p., Ternovárol 4 óra 39 p., Pankotáról 5 óra 08 p., Muszka-Magyarádról 5 óra 15 p., Világosról 5 óra 23 p., Uj-Szent-Annára érkezik 5 óra 50 p., ind. 5 óra 55 p., Aradra érkezik 6 óra 45 p. este. — A 141. sz. tehervonat személyszállítással G.-Jószáshelyről ind. 4 óra 45 p. reggel, Almásról 5 óra 10 p., B.-Butyinból 6 óra 12 p., Bokszege 7 óra 06 p., Borosjenőből 7 óra 51 p., Apatelekről 8 óra 09 p., Ternovárol 8 óra 40 p., Pankotáról 9 óra 30 p., Muszka-Magyarádról 9 óra 40 p., Világosról 9 óra 58 p., Uj-Szent-Annára érkezik 10 óra 29 p., ind. 10 óra 44 p., Aradra érkezik 11 óra 11 p. délelőtt.

Mezőhegyes—Kétegyháza. A 211. sz. vegyesvonat Mezőhegyesről indul 9 ó. 30 p. d. e., Kovácsházáról 10 ó. 10 p., Kétegyházára érkezik 11 ó. 30 p. d. e. — A 213. sz. vegyesvonat Mezőhegyesről indul 7 ó. este, Kovácsházáról 7 ó. 40 perczkor, Kétegyházára érkezik 9 ó. este.

Kétegyháza—Mezőhegyes. A 212. sz. vegyesvonat Kétegyházáról indul 5 ó. 16 p. reggel, Kovácsházáról 6 ó. 17 p. Mezőhegyesre érkezik 6 ó. 44 p. reggel. — A 214. sz. vegyesvonat Kétegyházáról indul 3 ó. 15 p. d. u., Kovácsházáról 4 ó. 40 p. Mezőhegyesre érkezik 5 ó. 15 p. d. u.

Uj-Szent-Anna—Kétegyháza. A 312. sz. vegyes vonat Uj-Szent-Annáról ind. 8 óra délelőtt, Simándra érkezik 8 óra 31 p., Kisjenőre 9 ó. 15 p., Székudvarra 9 óra 31 p., Elekre 10 ó., 20 p., Kétegyházára 10 óra 35 percz délelőtt. — A 314. számú vegyes vonat Uj-Szent-Annáról indul 6 óra 35 p. este, Simándra érkezik 7 óra 6 p., Kisjenőre 7 óra 51 p., Szék-

udvarra 8 óra 8 p., Elekre 8 óra 55 p., Kétegyházára 9 óra 10 p. este.

Kétegyháza—Uj-Szent-Anna. A 311. számú vegyesvonat Kétegyházáról indul 5 óra 20 p. reggel, Elekről 5 óra 33 p., Székudvarról 6 óra 6 p., Kisjenőről 6 óra 25 p., Simándról 6 óra 48 p., Uj-Szent-Annára érkezik 7 óra 12 p. reggel. — A 313. számú vegyes vonat Kétegyházáról indul 3 óra délután, Elekről 3 óra 20 p., Székudvarról 4 óra 3 p., Kisjenőről 4 óra 33 p., Simándról 5 óra 5 p., Uj-Szent-Annára érkezik 5 óra 35 p. d. u.

Borosjenő—Csermő. A 412. számú vegyesvonat indul 9 óra 10 p. délelőtt, érkezik 10 óra 7 p. — A 414. sz. vegyesvonat ind. 7 óra 30 p. este, érkezik 8 óra 20 p.

Csermő—Borosjenő. A 411. sz. vegyesvonat ind. 4 óra 50 p. reggel, érkezik 5 óra 40 p. — A 413. sz. vegyesvonat indul 3 óra 10 p. d. u., érkezik 4 óra.

Borossebes—Menyháza. Az 512. számú vegyesvonat Borossebes-Butyinból indul 10 óra 20 p. délelőtt, Déznáról 11 óra 8 p., Monyászáról 11 óra 33 p., Menyháza-fürdőről 11 óra 40 p., Menyházára érkezik 11 óra 45 p. délelőtt. — Visszafelé az 511. sz. vegyesvonat Menyházáról indul 1 óra 17 délután, Menyháza-fürdőről 1 óra 22 p., Monyászáról 1 óra 29 p., Déznáról 1 óra 57 p., Borossebes-Butyinba érkezik 2 óra 42 p. d. u.

HIREK.

Március 17. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Gertrud. — Protestáns naptár: Gertrud. — Görög-keleti naptár (március 5.): Konon. — A nap két óra 11 perczkor, nyugszik 6 óra 6 perczkor.

Március 18. Hétfő. Róm. kath. naptár: Sándor, Ede. — Protestáns naptár: Sándor, Ede. — Görög-keleti naptár (március 6.): Amorii 43 vértanu. — A nap két óra 9 perczkor, nyugszik 6 óra 8 perczkor.

Szabadegyházi emléktárgyak országes mausema (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölessy-könyvtár nyitva van szórda és szombatn 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— A hivatalos lapból. A király dr. Marcsali Henriket, a budapesti tudomány-egyetem magán és a középiskolai intézet gyakorló iskolájának rendes tanárát, a budapesti tudomány-egyetemen megüresedett magyar történelmi tanszékre a rendszeresített illetményekkel nyilvános rendes tanárrá nevezte ki.

— A vértanu-szobor rácozota. A vértanu-szobor bizottság tegnap délután 5 órakor ismét ülést tartott a vértanu-szobor rácozota ügyében. Az ülésen Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester elnöklöte alatt jelen voltak: Varjassy Lajos, Virágh Lajos, Institóris Kálmán, ifj. Nachtnébel Odön, Nesnera Aladár, Schusster Illés dr., Bing Vilmos, Jankai József, Varjassy József, Boros Vida, Hász Sándor. Salacz Gyula elnök jelenti, hogy a mult ülés határozatához képest felhívta Andretti Anzelmo budapesti kőfaragót, hogy a rácozat talapköveinek szállítására, elkészítésére teyzen ajánlatot. Andretti Anzelmo hajlandó a munkálatokat Aradra szállítva szürkegránitból osizsolással és elkészítéssel együtt 25 cm. magasság és szélességben folyó méteren kiut 20 frtért elvállalni. E szerint az egész munka 1760 frtba kerülne. Az egész szobor-rácozat a lakatos és mellékmunkákkal együtt 7910 frtba fog kerülni. Andretti Anzelmo hajlandó a kőfaragó-munkákat a megrendeléstől számított nyolc hét alatt szállítani. A bizottság megbizta a polgármestert, hogy a munkát Andrettinél megrendelhesse, ha azt a jelzett árban szállítani hajlandó. Stoll Béla bemutatta a rácozat oszlopainak kiviteli tervét, melyet a bizottság elfogadott.

— Veszély az áradással. Ha holnapig lényeges változás nem áll be a Maros vizállása körül, úgy hétfőn esetleg nehézségek lesznek Aradnak. Ugyanis mint értesülünk a duzzadásos nagy vizállás most Gyulafehérvárnál van, honnan a jégtorlaszán áttörve lefelé indult; ezen víztömeg hétfőre érkezik Arad alá. Ha most a Nagylak alatt álló másfél méter vastag jégtorlasz ezen időig meg nem indul, akkor az általa okozandó duzzadás

a vizállást hétfőig Aradon is emelni fogja. E két körülménynek véletlen találkozása esetleg bajokat okozhat Aradnak is, bár szilárd körtöltései és gátjai eléggé biztosítják a várost. A déltáni órákban érkezett tudósítás szerint a Makó, s illetve Nagylak alatt megtorlódt a jég lazult, s talán ma, vagy holnap elindul. Ez azonban eshetőségektől, s esetleg az időjárástól függ. Perjámosnál erős a törődés. A tegnapi nap folyamán Aradon csekély vízáradás volt észlelhető. A mérő 0.51 métert mutat a zérus felett.

— A hadsereg köréből. Az Albrecht főherceg halálával megüresedett főfelügyelői állást, amint Bécsből jelentik, nem fogják többé betölteni; ő Felsőge fentartja magának a jogot, hogy háboru esetén maga vessen át a hadsereg főparancsnokságát. Létesítenek azonban három főhadfelügyelőiséget, melyek mozgósítás esetén hadparancsnokokká alakulnak. Egyelőre pénzügyi tekintetből csak két főfelügyelőiséget szerveznek. Az elsőre jelöltként b. Schönfeld tábornagyot emlegetik, a másodikra Windischgrätz Lajos herceget, aki eddig a lemergi 11. hadtest parancsnoka. A rangban fölülte levő Appell báró lovassági tábornok magasabb politikai tekintetéből megmarad eddigi kettős állásában: a sarajevói 15. hadtest parancsnoka és a bosnyák-hercegovinai tartományi kormány főnöke. Az új lemergi parancsnok valószínűleg Schulerburg altábornagy lesz, aki jelenleg Komáromban a 33. gyalogsági hadosztály parancsnoka.

— Tisztviselők választása és vármegyei közgyűlés. A belügyminiszter tarthatatlannak jelentette ki a szó szerint való magyarázásnak azt a módját, hogy oly tisztviselői állások, melyek annak folytán, hogy az üresedésben levő állások a tisztikar kebeléből töltettek be, csupán a rendes közgyűlés alatt jöttek üresedésbe, ugyanazon rendes közgyűlésen nem tölthetők be még akkor sem, ha emez állásoknak is folytatódólagos választás útján való betöltése a közgyűlés tárgysorozatába szabályszerűen felvételre került. Az ily eljárás, ugymond a miniszter, egyenesen ellenkezik a jó közigazgatás érdekeivel. Törvényhatóságainkban ugyanis a megüresedő magasabb tiszti állások tapasztalászerűleg az alsóbb tisztviselők sorából mintegy előléptetés ként szoktak betölteni. Minthogy pedig a tisztviselőválasztás fontos jogának gyakorlását a rendes közgyűlésnek tarja fenn a törvény, egy-két magasabb állás betöltése után — főleg oly vármegyékben, ahol csak két rendes közgyűlés tartatik — évekig eltartana, sőt esetleg egyáltalán nem volna elérhető a tisztikar végleges, teljes kiegészítése. Egyébiránt a kérdéses felfogással a pozitív törvényi rendelkezés hiányában kifejtett törvényes gyakorlat már leszámolt, a menyiben a törvényhatóságok rendszerint nem csupán az üresedésben levő állásoknak, hanem az azok betöltése folytán a közgyűlés alatt esetleg megüresedő egyéb állásoknak választás útján betöltését is felveszik a rendes tárgysorozatába s a közgyűlésen e szerint intézik el.

— Orgona-ünnepély. A jövő hónap elején a református templomban orgona-ünnepély fog tartatni jótékony célra, amilyen eddig városunkban még rendezve nem volt. Ily ünnepélyek tartása régen divatba van véve külföldön, hazánkban is az erdélyrészi ref. egyházakban, valamint az utóbbi időkben Budapesten is. Az ünnepély műsora még eddig véglegesen megállapítva nincs, de már most előre is jelezhetünk annyit, hogy a siker az elismert műkedvelők közreműködése folytán biztosítva van s az aradi előkelő műértő közönség egy minden tekintetben kiváló ünnepély élvezetének néz elébe.

— A sillingiai árvíztől — különösen a fővárosi lapok némelyikében — regénybe illő

dolgok voltak írva. Erre vonatkozólag Sillingy i á r ó l tegnap a következő más tekintetben is érdekes levelet vettük: Legelőbb is azt kívánjuk konstatálni, hogy az az árvíz nemcsak hogy nem volt valami szerfelett nagy, de olyan ártatlan alakot öltött, hogy a község jegyzője ha akart volna se talált volna alkalmat, hogy a magyar telepések érdekében üdvöset cselekedhessék. Az összes veszély abban állott, hogy a Csigér-patak hidjánál a jég megtorlódt s a községi előjáróság nem törődve az ebből származható következményekkel, bennünket, magyarokat, a jég eltávolításában magunkra hagyott s a veszély elhárítására ozélzott működésünkben nem támogatótt. Nemcsak, hogy az előjárók nem törődtek a kritikus helyzettel, de még a község tulajdonát képező s az előjáróság őrizete alatt álló mentőeszközök is teljesen hasznavehetetlen állapotban voltak s ha csak annyi jóindulatot tapasztaltunk volna, hogy ezen önvédelmi eszközöket jó karban bocsájtják rendelkezésünkre, nem jöttünk volna abba a helyzetbe, hogy a járási főszolgabíró közbenjöttét kellett kikérnünk. Készséggel ismerjük el, hogy a járási főszolgabíró Kállay Gyula kétsédelem nélkül s tisztelettel érdemlő jó akaratral s erélylyel járt el érdekünkben, de tiltakozunk az ellen, hogy rajta kívül bárki is babérokat akarjon magának ezen alkalomból szerezni. Az előjárókat épen nem illetik meg azok. Különbösen annak igazolására, hogy milyen ártatlan természetű volt a szándékosan nagy-nak jelzett veszély, konstatáljuk, hogy összesen egy, mond: egy viskó állott pár óráig vízben, sem ház, sem melléképület össze nem omlott, de még egyetlen egy tyúk sem vészett el. Ami pedig azt illeti, hogy a víz a vetésekben kárt tett, ezt szemben azzal a körülménnyel, hogy a magyar közbirtokosság ez időszert nagyobban k ö l c s ö n t ó h a j t k ö t n i , érdekünk ellen alattomban s szép formában irányozott megkároztatásnak jelentjük ki s kinyilvánítjuk, hogy egy talpalatnyi vetést sem rontott meg a víz s egy forint ára kárt sem tett benne. Mióta mi magyarok Sillingyán megtelepedtünk hazafini elkeseredéssel tapasztaljuk, hogy bizonyos oldalról szándékosan keresik hitelünk s existenciánkat megrontani. Ez ellen kívánunk sorainkkal tiltakozni s midőn a tek. Szerkesztőségnek köszönetet mondunk soraink szives közvételéért, kérjük a többi lapokat is, hogy ezen nyilatkozatunkról tudomást venni sziveskedjenek. Sillingyia, 1896. márcz. 14. Hazafias tisztelettel a közbirtokosság nevében Sisa Mihály, Beinschróth Márton, Molnár Mihály.

— Hieronymi egészségügyi rendeletel. Hieronymi Károly még belügyminiszter korában nagyon sok rendeletet bocsátott ki, s ezek között különösen a járványos betegségek elleni védekezés és óvintézkedésre vonatkozólag rendelt el sokféle újintézkedést. Ezek az intézkedések azonban a gyakorlati életben nem voltak mind végrehajthatók, és most Szabolcs vármegye közönsége egy bőven megokolt felirattal terjesztett a képviselőház elé, a melyben különösen a difteritisz járvány idején fogantatosítandó intézkedések tárgyában kibocsátott rendelet végrehajtásának felfüggesztését kéri. A feliratot a vármegye közönsége pártolás végett megküldte Arad megye és város közönségéhez. Valószínű, hogy mindkét törvényhatóság pártfogásába veszi a feliratot.

— Veszedelem Pécskán. Pécskáról f. hó 13-ról a következőket jelentik: A Maros a 12-ikére virradt éjszakán egy métert áradt, mert a jég Bodrog és Pécska között megakadt. Ennek következtében a Maros Bodrogon kiis öntötte s a falut

teljesen körülvette, úgy hogy a lakosság csak csónakon érintkezhetik a környékkel. El van öntve a pécskai hádai erdő is s újabban az erdőhöz közel lévő pécskai nyomási földeket veszélyezteteti az ár. Itt erősen védekeznek az oláh gazdák s ma négyszáz ember dolgozott, hogy a gyöngye védőgátat megerősítse. Tizenkettedikén apadás állott be, de ma ismét nagymértékben áradt. A rohamos áradás ellenére azonban Pécskáról a veszedelem mégis el lesz hárítható, mert Pécskán tul egész Sajtényig a Maros tiszta a jégtől. A hatóság mindent elkövet a veszedelem elhárítására. Vására helyi Géza főbíró még idején szigorú rendeletet bocsátott ki, így a két Pécskán tiz-tiz kocsi van mindig készenlétben, továbbá minden ló- és kocsitulajdonos köteles szükség esetén földdel, szeméttel az adott jelre készen lenni. Azonkívül a tanyák is segitene, ha a veszedelem fenyegetővé lesz.

— Márczius 15-ike Uj-Szent-Annán. Levelezőnk írja: Márczius 15-ikét az icén is szokott lelkesedéssel ünnepelte meg Uj-Szent-Anna polgársága. Az ünnepély d. e. 9 órakor vette kezdetét a községi elemi iskola dísztermében, hol a III., IV., V. és VI. elemi és az I. polgári osztály növendékei igen szépen sikerült magyar alkalmi szavataik által fényes tanujelét adták a magyar nyelv elsajátításában tett előmenetelüknek. Az ünnepélyt a községi előjáróság, az iskolaszéki tagok, a társaskör és egyes testületek képviselői és számos szülő és vendég jelenlétében Hillier Jakab igazgató-tanító a növendékekhez magyar nyelven intézett, s a nap jelentőségét méltató hazafias beszéddel nyitotta meg. Ezután mintegy 50 fiú és leány növendék szavalt, a valóban magyar hűvel és szabatos kifejtéssel előadott szavatok a közbe énekelt hazafias dalok kellemesen lepték meg a jelenlevő nagyszámú közönséget; — az Uj-Szent-Annai társaskör, az Uj-Szt.-Annai első takarékpénztár igazgatósága, valamint a jelenlevő egyes vendégek rögtönzött szives adakozásaikkal lehetővé tették, hogy a szavataik által illetve a magyar nyelv elsajátításában kitűnt növendékek mindegyike egy korona jutalom részesült. A jutalmak kiosztása után Hillier J. igazgató tanító a növendékekhez intézett hazafias és a magyarnyelv elsajátítására a haza szeretetére buzdító beszéddel az ünnepélyt berekesztette. Délután 6 órakor ismét kezdetét vette az Uj-Szt.-Annai társas kör által rendezett ünnepély, mely nagy számú közönség jelenlétében fényesen sikerült, különösen kitűnt Demkó Erzsike k. a. a márczius idusa című költemény sikerült elszavalásával és Csépreghy György fazekasvarsándi ev. református lelkész ur az 1848 évi márczius 13—15-iki események népies nyelvvel tartott előadásával, melyekért dörgő éjjennel és csattogó tapsokkal jutalmaztattak. Ezen ünnepélyt követte Véger Alajos vendéglőjében tartott mintegy száz terítékű társas vacsora, melyen az első felköszöntőt Zórád Ferencz jegyző mondotta, elítelvén magyarországi legalkotmányosabb uralkodó királyt, utánna szólottak még Csépreghy György, Blaisziffer József galsai jegyző, dr. Stern Rezső orvos s még többen. Az ünnepély a helybeli dalárda közreműködésével reggelig tartott a legjobb hangulatban. Az Uj-Szt. Annai polgárikör is igen sikerült s táncmulatsággal egybekötött ünnepélyt rendezett, melyen legnagyobb részt a német akku polgárság vett részt és reggelig kedélyesen mulatott. Ezen ünnepély rendezéseért az elismerés Kreidler Ferenczet illeti.

— A kereskedelmi miniszter az inségesekért. A kereskedelmi miniszter a hódmezővásárhelyi hatóság rendelkezésére 10.000 forintot utalványozott az ottani adóhivatalnál oly czélból, hogy az inségesekkel közüti munkát végeztessenek és pedig vállalkozók kizárásával házilag kezelte. A tanács ezen leirat folytán — ha csak rosszra nem fordul az idő — a jövő héten kezdi meg a munkát a kutasi és szegedi utak jó karba helyezésével és a Damjanich utca kövesésével.

— A szocializmus terjedéséről. Perczel Dezső belügyminiszter körrendeletet intézett a megyék alispánjaihoz, melyben a szocializmus terjedéséről olyképen nyilatkozik,

hogy azok azért látszanak olyanoknak, mint a minőnek a napi sajtó feltűnteti, mivel rossz szulinformálják a hírlapok tudósított. Ezért felhívja a rendeletben a megyék alispánjait, hogy a szociálista tanok terjesztését információk adásával ne segítsék elő, sőt lehetőleg szorítsák meg azokat és szigorúan ellenőrizzék. Ilyen rendelet Aradmegye alispáni hivatalába is érkezett.

— A regattisták csolnakháza. Megirtuk, hogy az aradi „Maros evezős-egylet” folyamodott a városhoz aziránt, hogy a Marosparton levő csolnakházat megnagyobbíthassa. A partbizottság, s tegnap a tanács is helyt adott a kérvénynek, s így a csolnakház egy öltözővel nagyobbodni fog.

— A gájl földek víz alatt. A beállott meleg napok hirtelen olvastották el a nagy mennyiségű havat. Így történt, hogy az Aradváros tulajdonát képező, s bérbe vett földeket a víz elborította. A tanács a tegnapi ülésén intézkedett a vizeknek levezetéséről, s annak végrehajtásával a mérnöki hivatal bízta meg.

— Holttesten lakmározó ebek. Nagy-Halmágyról írja levelezőnk az alábbi, borzalmas esetet: Magyar Luka, alias Petrisor Andrei vidrai (Aradmegye) lakos koldulásból tengette életét. — Bejárta a szomszédos községeket s ami alamizsnát összegyűjtött, hazavitte családjának. Még a múlt hó 15-én Kis-Vidra községbe indult koldulni. A községbe el is jutott baj nélkül s felkereste a könyörületes szíveket. Azt is látták, hogy koldulását elvégezve, hazafelé ballagott. Ut közben elfáradva, leült egy fa alá pihenni, s hol elnyomta az álom s a boldogtalan ember megfagyott. Petrisort a hozzátartozói nem keresték, mert több ízben megtörtént, hogy hónapokig távol volt hazulról. Azt hittek most is, hogy elbarangolt valamerre, majd megkértül. Így történt aztán, hogy a megfagyott ember holttestét csak a napokban találták meg. A kis-vidrai tanító ugyanis, kinek háza mintegy ötszáz lépésnyire fekszik az említett fától, észrevette, hogy egy csomó kutya a fa alatt valamin rágódik. Odament s elborzadva látta, hogy az ebek egy emberi holttesten lakmároznak. Akkorra már a kutyák teljesen megették a szerencsétlentől járt koldus fejét, mellét, hátát és két karját, valamint a ballábát. Az iszonyuan elcsonkított holttestet eltemették s az esetről jelentést tettek a hatóságnak.

— Postások mozgalmá. A postások erőlyes mozgalmat indítottak meg, melylyel azt ózólózzák, hogy sanyaru helyzetükön valamiképen javítsanak. E napokban nagyobb küldöttség tiszteleg Dániel Ernő kereskedelmi miniszternél, kinek kérvényt nyújtanak át, melynek főbb pontjai a következők: 1. A postamesterek államhivatalnokai jelleggel való felruházása, hogy élethosszig dekretummal neveztesse ki, elbocsáthatók csak fegyelmi bíróság által és áthelyezhetők csak saját kérelmükre lehessenek. 2. Állami nyugdíjat élvezzenek. 3. Lakbérben részesíttessenek osztályzatuk szerint. 4. A III. osztályu postamesterek mostani 150—180 forintos fizetési minimuma 300 frtra emeltesse, személyhez kötött öt évenkénti 50 forintos korpótlékkal. 5. Az I. és II. osztályu posta- és távirtdahivatalokat vezető postamestereknek a jövedéki bevétel 20 százaléka helyett 25 százaléka adassék fizetésül. 6. A postakádók által okozott kárért a postamester oszupán a kellő felügyelet és ellenőrzés elmulasztása esetén tétessék felelőssé. 7. A szállítási átlányok mennyisége kilométer szerint rendeleti uton állapittassék meg. 8. Postamesterré csak képesített kiadók neveztesse ki. Kétségtelen, hogy a postamesterek méltányos kérését illetékes helyen meg fogják hallgatni.

— Kontár kőművesek. Aradon rengeteg sokan vannak, akik iparjog nélkül folytatnak mesterségeket. Most tavaszszal legkivált a kőművesek praktizálják az engedély nélkül

való mesterkedést. Az aradi ipartügyi hatóság erősen üldözi a kontárkőműveseket, s tegnap is többeket megbírságot.

— Katonatemetés. Rövid élet, virágtalan pályán után egyszerű fenyőkoporsóba tették a szegény kőzatonát. Szomorú zenésző, egy pár bajtárs kísérte utolsó útjára a koporsót, melynek látása nem egy szemben fakasztott könnyet. A Széchényi-utca sarkán visszafordult a zenekar, s harsogó indulóval vonult a várba a szomorú aktustól.

— Jótékonyaság. Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület istápoljtait az elmúlt héten a következő jeleik emberbarátok voltak szívesek adományaikkal megajándékozni: Szucsú Jánosné urnő egy sonkával 10 kgr. lisztel; Lamberger Lajosné urnő 7 kgr. füstölt hússal, Pohl Ödön ur és neje, 5 frttal, (Ujlakyné, Lukácsy Sarolta ravatalára szánt koszoru helyett). A múlt hónapban rendezett bál jövedelméhes a következő összegeket kaptuk: br. Rádlné Claudine urnő 10 frtot, Lusztig Mór urnő 10 frtot, Fixek Istvánné hcnvéd századosné, 4 frtot, Rossinszky Bélané urnő 5 frtot, Kövér István ur 2 frtot, Bing N. ur (Budapest) 2 frtot. Ezen összegekkel együtt a bál tiszta jövedelme: 1904 frt 40 kr. Miután a fent említett jöszivű adakozóknak ezuttal is köszönetet mondok ismételtén kifejezem az egyesület és a magam nevében köszönetünket mindazon igen tisztelt urnőnek, urhölgyeknek, a kik a f. é. február hónapban rendezett bál fényes sikerét bármily szíves közreműködéssel segítették elő. Hauser Károlyné, egyes. elnök. Az elmúlt héten a szegény tanulók éttermében dr. Szucsú Jánosné és dr. Lamberger Lajosné urnők voltak szívesek a felügyeletet gyakorolni.

— Köszönet. A február hó 9-én a Krispin-teremben megtartott tornász-táncostélyen a következő felülfizetések eszközöltettek: Robitzek Gusztáv dr. 10 forint, Nagy Sándor 6 frt, Avarffy Ferencz 5 frt, Steinitzer Pál dr. és Zubor Gyula dr. 3—3 frt, Kemény Lajos (H.-M.-Vásárhely) Bródy József és Kömives József 2—2 forint, Filpergerné, B. G. és K. N. 1—1 frt, összesen 96 forint. Midőn a felülfizetéseket hírlapilag nyugtáztuk, a felülfizetőknék ez uton is köszönetet mondunk. A vigalmi-bizottság nevében: Kömives József, pénztárnok.

GYÁSZROVAT.

Révfalvy Manó †

Nagy gyásza van az aradi minorita-társháznak. Mint őszinte részvétellel értesülünk, Révfalvy Emanuel József atya, rendtartományi titkár és aradi helyettes plébániai helynök, tegnap délután hosszas szenvedés után megboldogult.

A halálhír gyorsan szétterjedt a városban s mindenütt általános részvétet keltett. Révfalvy hosszú, hosszú időt óta áldozáskodott Aradon, melynek közönségével egészen összeforrott s a lelkiekben igaz tanácsadója, vigasztalója volt. Egy időben áthelyezték Szegedre, de ismét visszakivánczozott hozzánk s csakhamar elfoglalta előbbeni helyét. Mióta Jánosy Demjén dr. a rendtartományi főnök, azóta állandóan ő a plébános-helynök, mely tisztelet egész addig, míg betegsége ágyba nem döntötte, a legnagyobb lelkiismeretességgel s buzgalommal töltött be. Azelőtt Arad róm. kath. közönségének egyik legkedvesebb hitszónoka volt. Plébános-helynökként elfoglaltsága miatt vonult ettől vissza.

Mint szerzetes, szívvel-lelékkel kötelmeinek élt s e tekintetben mintaképül szolgált. Azonban nem zárkózott el a társadalomtól sem, a melyben őszintén kedvelték, becsülték a derék, felvilágosult papot.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Elhunytáról az alábbi gyászjelentést vettük.

Az aradi minorita-rendház tagjai mélyen megszorodott szívvel jelentik szeretett rendtársuknak, főtisztelendő Révfalvy Emánuel József atyának, a rendtartományi titkáranak és aradi helyettes plébániai helynöknek, fáradságot nem ismerő munkássága, drága életének 60. áldozarságának 35-ik évében, a halálklók szentségeinek ájtatos felvétele után, f. évi márczius 16-án délután fél 5 órakor, az Urban történt csendes kimulását. A megdoldogultnak hült tetemei f. hó 18-án délután 3 órakor fognak az aradi felső temetőben — a feltámadás boldogító reményében — elhelyeztetni; az engesztelő sz. mise áldozat pedig f. hó 18-án d. e. 10 órakor fog az Egek Urának bemutatni. Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Apoc. XIV. Arad, 1895. márcz. 16.

† Jászai Pál, József főherczeg bankuti gazdasági intézője, mint mély részvétellel értesülünk, élete 41-ik évében meghalt, halálát fiatal özvegyén, szül. Bóra Mariskán és fián, Palikán kivül nagy rokonság gyászolja. Az elhunyt hült tetemeit Aradra szállítják s ma délután 4 órakor helyezik a sirkert halottas házából az ev. ref. vallás szertartása szerint az örök nyugalom helyére. Béke poraira!

† Özv. Koch Agostonné szül. Glóczek Verona, mint egy hozzánk beküldött gyászlap jelenti, f. hó 15-én, élete 61-ik évében elhunyt. Temetése ma délután fél 4 órakor lesz a Wesselenyi-utca 27. számú házból. Nyugodjék békében!

† Roxer Frigyes élete 9-ik évében, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése ma délután 5 órakor lesz a felső temető halottas házából. Béke poraira!

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi polgári jótékony nőegylet f. évi márczius 24-én — vasárnap — délután 3 órakor a városháza tanácstermében évi rendes közgyűlést tart, melyre az egyesület összes tagjait tisztelettel meghívja az elnök s. g. Tárgysorozat: 1. Évi jelentés. 2. Eviszámadás. 3. Egy számvizsgáló bizottsági tag választása. 4. Esetleges indítványok.

(*) Az aradi kereskedő ifjak betegsegélyző egylete folyó hó 24-én d. u. 2 órakor a kereskedelmi akademia disztermében tartja rendes közgyűlést, melyre az egylet tagjai tisztelettel meghívattak. Tárgysorozat: 1. Az 1894. évi mérleg és zárszámadások terjesztése és a felmentvény megadása. 2. Hat felügyelő bizottsági rendes és három póttag, hat választott bírósi rendes és három póttag megválasztása 1. évre. 3. Netaláni indítványok.

(*) Az ipartestület előjárósága hétfőn f. hó 18-án d. u. 5 órakor tartja első havi ülését, melyen a két alelnök pénztárnok, könyvtárnok megválasztásán s a különböző szakbizottságok megalakításán kivül a következő tárgysorozat fog elintéztet nyerni. 1. Mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. Február havi elnöki jelentés és pénztár forgalmi kimutatások, szállóforgalmi kimutatás. 3. Az iparjog tulajdonosok közötti változások bejelentése. 4. Arad sz. kir. város tanácsának átirata a megváltoztatott vásárrend tárgyában. 5. Polgári takarékpénztárnak a rokkant alapra történt adományának bejelentése. 6. Borbély és fodrászok országos kongresszusának bejelentése. 7. Stampfi Gusztáv kérvénye a nagyterem átengedése érdekében. 8. Indítványok. 9. Szabadítások.

(*) Az aradi magyar nyelvterjesztő betegsegélyző és temetkezési egylet f. évi. márczius hó 17-én d. u. 2 órakor az aradi ipartestület nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az összes tagokat ezennel meghívja az elnök s. g.

(*) Az aradi „Concordia” betegsegélyző és temetkezési egylet saját helyiségében márczius hó 17-én, d. u. 1/28 órakor rendes választmányi ülést tart. Az elnök s. g.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi iparos ifjuság önk. és betegsegélyző egylete 1895. évi márczius 17-én az iparsház disztermében a betegsegély-alap javára hangversenyyel és szavalattal egybekötött táncvigalmat rendez. Belépti személy-jegy 60 kr. Egyleti tagok kedvezményben részesülnek. Jegyek előre válthatók a rendező-bizottságnál. Pénztárnyitás 8 órakor. Kezdeté 9 órakor. Vége kivirradtkor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. — A műsor a hírlapokban volt közölve, úgy szinte az estélyen a pénztárnál is lesz kiosztva.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Márczius 17. (Vasárnap) Délután: Mongodin ur felesége, bohózat; este: Az igmándi kispapa népszimf.

Márczius 18. (Hétfő) Bernárdó Montilla, tragédia.

A tücsök.

— Márczius 16. —

Kaczér Nina, a színtársulat kiváló tehetségu drámai szendéje a Tücsök-ben, Birch-Pfeiffer Sarolta falusi életképnek címzett romantikus színművében vette ki tegnap a juta-

lomjátékát. Hogy Kaczér Nina ebben a limonádés, divatját mult darabban is a mindig gondosan alakító, kedves, ügyesen játszó Kaczér Nina volt, azt talán felesleges is külön felemlitenünk. A közönség zajosan tapsolta az est egész folyamán a jutalmazottat; két, selyemszövetekkel gazdagon megrakott babérkoszorút, egy csokort és virágkosarat nyújtottak fel neki.

Hogy azonban a színház üres volt, azt annak köszönheti, hogy nem választott valami jobb darabot. Hiába, Birch-Pfeiffer Sarolta romantikus dolgaival megriad a mai közönség.

Lubrinicz Julia nagy önmegtadással játszotta az öreg boszorkányt. Őt is megtapsolták. Kitűnően beváltak még Tompa (Landry), Szendrei (Didier), Gál, Angyal Ilus, Tolnainé stb.

* K. Hegyesi Mari vendégjátékai. Kedves vendége lesz az aradi színháznak. A nemzeti színház kitűnő művésznője K. Hegyesi Mari asszony három estén fog vendégszerepelni. Mindhárom előadás bérletfolyamban lesz, rendez helyarákkal. Első fellépése — mely hétfőn lesz — »Bernardo Montillá»-ban Ines szerepét választotta, melyben legutóbb jelentékeny sikert aratott a nemzeti színház színpadán. További fellépései a »Cifra nyomorúság» és a »Lecouvreur Adrienne»-ben lesznek.

* A mai előadás. A színházban ma Bericzik Árpád itt rég nem adott népszínműve, »A zigmándi kis pap kerül színre. A főbb szerepeket R. Réthi Laura, Deli, Tolnainé, Rónaszékiné, Benedek, Gál, Szendrei, Rónaszéki és Csátár fogják játszani.

* Elmaradt jutalomjáték. Balassa Jenő jutalomjátéka Hegyessy Mari vendégszereplése miatt a jövő hétre maradt. Fenyvesi Emil is csak később jön vendégszerepelni Aradra.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A hódmezővásárhelyi szocialistaper. Az egy hét óta folyó szocialistaper vége felé közeledik. A pénteknapon a vád és védelem képviselőinek előterjesztésére került a sor. Dobák ügyész vádbeszédében tartalmas fejtegetésekkel mutatta ki az alföldi szoci listamozgalom káros voltát és a vádlottak szigorú megbüntetését kérte. Az ügyész beszédét a hallgatóság megéltjezte. Dr. Pollák védő a tárgyalás menetéből mutatta ki a vád helytelenségét és előadta, hogy az egész pör kicsinyiségekből telfuitt szenzáció, melyhez a szocializmusnak semmi köze. Az ítéletet ma hirdeti ki a törvényszék.

§ Amatőr-ármányok. Történt, hogy Tóth János és Tines Antal aradi rendőrök Kaupert Ferencz valamint Prißler József német emberek társaságában mentek az országúton, mikor velük szemközt jött Breghán Mitru és Felicz a Tódor. A két oláh zsákot vitt hátán, a mely gyanusnak látszott Tóth Jánosnak és megtapogatta a zsákokat. Ekkor tűnt ki, hogy az oláhok csempészett dohányt visznek. A rendőrök ekkor arra a gondolatra jöttek, hogy a dohány csempészeket bekísérjék. Csak-hogy nem úgy történt, mivel a két rendőr egy-egy forinttal — mit ők kértek — meg hagyták magukat vesztegetni, míg a másik két német ember csekély dohányt kapott a hallgatásért. A két oláh azonban nagyon furfangos volt, mivel felfelmentették a rendőröket és két társukat zsarolásért. Tegnap ítélezett ezen ügyben az aradi törvényszék. A két rendőrt zsarolás vétségében mondták ki bűnösöknek és egy-egy havi börtönrre ítélték. A két németet 20—20 frt pénzbírságra ítélték el.

§ Borkóstoló munkások. Leopold Adolf paulisi lakosnál több napra terjedő munkát vállalt Silbereris Márton és hat társa. Munka közben rájöttek ezek, hogy az éleskamarából be lehet hatolni a pinczébe, hol tudták, hogy bor van. A munkások be is mentek a pinczébe és nagy mennyiségű bort meg is ittak. Lopás bűntetteért ítélték el őket a tegnap tartott végtárgyaláson. A bűnösök 8 naptól egész 8 hóig terjedő börtön büntetést kaptak.

TÁVIRATOK.

Bánffy és a király.

Budapest, márczius 16. (Saj. tud. táv.) Mint egészen megbízható forrásból érte-

sülünk, Bánffy tegnapi fogadtatása Bécsben a királynál minden várakozást meghaladó módon szívélyes volt. Őfelsége a legnagyobb elismeréssel szölt Bánffy kormányára és a szabadelvű párt magatartásáról, amelyet az ország jól felfogott érdekében valónak mondt.

Ez a fogadtatás erős argumentum az ellenzék támadásaival szemben. Es ez a fogadtatás egyben érthetővé teszi azt a kétségbeesést is, amelyben most az ellenzék leledzik.

A delegációk egybehívása.

Budapest, márcz. 16. (Saj. tud. távirata.) A »Budapesti Tudósító» jelenti: Végleg megállapították a delegációk egybehívásának idejét. E szerint a delegációkat június elejére, alkalmasint 5-ére egybehívják.

Bánffy és az ellenzék.

Budapest, márczius 16. (Saj. tud. táv.) Amióta kiderült, hogy az ellenzék reménykedések ellenére a korona Bánffy egyáltalán nem tekinti átmeneti embernek, azóta a t. ellenzék olyan prűszkölést visz véghez, hogy az ember igazán meg-sajnálja. Ebben a prűszkölésben előszedi a régi puskát s abból lövöldözi a Bánffy-kabinetre és a kormánypártra a hazaárulás régóta használt és már meglehetősen elhasznált vádját. Hogy ezek a vádak abszolute semmit sem érnek, hiszen arról felesleges beszélni. De hogy az ellenzék ismét ezekhez nyul, ez jelenti az ellenzék kétségbeesését. Sokat remélt a Szapáry támogatásától s homlokegyenest ellenkezőt ért el ezzel a támogatással. Szapáry teljes népszerűtlenségre tett szert, még pedig nem azért mert csatlakozott Apponyihoz, hanem mert a legnagyobb köpenyforgatással megtagadta eddig vallott közjogi álláspontját és elveit.

A tenyészállat vásár díjjai.

Budapest, márcz. 16. (Saj. tud. táv.) A gazdasági egyesület választmányában Dessewffy gróf bejelentette, hogy a kormány a tenyészállat vásár díjjaira kért 3000 frt helyett egyezer frtot szavazott meg. Károlyi Sándor gr. a kormány eljárását nem illőnek mondtotta és az ezer frtot visszautasítani javasolta, de a választmány elfogadta.

Elítelt szocialisták.

Hód-Mező-Vásárhely, márczius 16. (Saj. tud. táv.) A 12-ik napon nagy érdeklődés mellett hirdették ki az ítéletet. E szerint Szántó Kovács izgatás és erőszak miatt öt évi fegyházat és 500 frt bírságot, Zsarkó Ferencz 2, Beni Sándor másfél, Nagy János másfél, Borsos Sándor 2, Kenéz Pál 3, Lukács Mari 1, Mérai Sándor másfél, Benkő Sándor, Lugosi József, Arany Zoltán, Boricsa István egy, Branicza Mihály másfél, Szilágyi János Bodrogi Mihály, Csatlós József, Gombos Gábor, Fehérvári Sándor, Tóth István egy évi, Körmen di Sándor, Szakács Adám 8 hónapi börtönt, Pap Sándor 8, Borsi János 30 és Báron Lajos 14 napi fogházat kaptak. A többi 36 vádlottat fölmentették. Az elítéltek, Pap és Báron kivételével, relebbezték, az ügyész csak a

felmentések ellen felebbezett. A hangulat nyugodt.

A László malom újjászületése.

Nagyvárad, márcz. 16. (Saját tud. táv.) Az új László malom Beöthy főispán elnöklése alatt biztatólag indul a megalakulás elé. Az alapítók mai értekezletén 1000 részvényt jegyeztek. Kibocsájtának 5000 részvényt s a jegyzések megtörténte után a fővárosi bankok támogatása biztosítva van.

Dicséretes ajánlat.

Debreczen, márczius 16. (Saját tud. táv.) Schlauch biboros püspök a kegyesrendű algymnásiumnak főgymnásiummá ki-egészítésére százötvenezer forintot följánlott. A tárgyalások folynak.

Gátszakadás.

N.-Beckerek, márcz. 16. (Saj. tud. táv.) A Bega Ittebe mellett 12 méter szélességben áttört a töltést. Ittebét az árvíz fenyegeti, a határ teljesen el van öntve. Dániel alispán a helyszínén intézkedik a veszély elhárítására. A gátszakadás folytán a Bega 14 centimétert apadt.

Az inségesek segélyezése.

Orosháza, márcz. 16. (Saj. tud. táv.) A képviselőtestület az inségeseknek 3000 forintot megszavazott.

Megszökött sikkasztó.

Orosháza, márcz. 16. (Saj. tud. táv.) Lesznikán Sándor, a sikkasztó postatizst a börtönből megszökött. Azt hiszik, hogy bűnös összejárás segített ki a börtönből.

Egyetemi ifjuság mozgalma.

Bécs, márczius 16. (Saj. tud. táv.) Az egyetemi ifjuság Müller rektor elnöklése alatt tartott értekezletén elhatározta, hogy a tanulmányokat megnehezítő második évi önkéntesi szolgálati idő ellen a képviselőház és a hadügyérhez folyamodnak.

A Vatikánból.

Róma, márcz. 16. (Saját tud. táv.) Beavatott körök állítják, hogy a pápa a márczius 18-iki titkos consistoriumban fontos politikai nyilatkozatokat tesz, többek között a magyar házassági jogról is.

A királyné utazása.

Korfu, márczius 16. (Saj. tud. táv.) Erzsébet királyné ma ide érkezett és egész április hó végeig itt marad s akkor visszatér Bécsbe.

KÖZGAZDASÁG.

= Jól telelt vetések. Az Alföldön főképp a Tisza, Maros és a Körös mentén a vetések, a melyekről az enyhe időjárásban már egészen eltakarodott a hó, igen szépen s egészen erőteljesen teleltek ki. Gyönyörűen néznek ki az ősziek a Maros mentén fekvő helységeken, főképp Aradon, Verseczen s általában Temes vármegyében az őszieken csak helyenkint mutatkozik kifagyás és kipállás. Verseczről a következőket írják. A déli szél és enyhe időjárás nagybárra elolvasztotta az idei nagy hótakarót s a gazdák szorgosabbja már a földeken kezd munkálkodni;

szántani nem igen lehet a fogasolással pótolják a múlt év őszen felszántott területen a szántást. Egyes gazdák már hozzálátnak a vetéshez. Sietnek vele, mert bizony nagyon elkéstek. A tarlóföldök megművelése az idén kitünő lesz. A repce is eléggé jól telelt. Arad vidékén a hosszú zord télnek végre valahára vége van: a hó csaknem teljesen elpusztult. A földeken az őszi gabona gyönyörű szép zöld. Alig van bennük kár. A gazdáknak semmi panaszuk nem lehet a vetések kitelelése ellen. A szántáshoz és vetéshez néhány nap múltán hozzá lehet fogni. A jószág kitelelése sok gondot járt, a takarmány nagyon megfogyott.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, márczius 16.

Gabona üzlet: Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv szintén mérsékelt volt, az irányzat szilárd lett; elkelt 15000 mm. 5—10 krral magasabb áron.

	mmásza	kilogramm	frt
Tiszavidéki	100	82. ⁵	7.15
"	100	82.	7.15
"	200	81.	7.15
"	100	80. ⁵	7.05
"	100	81. ⁵	7.20
"	100	79.	7.02
Pestvidéki	400	82.	7.12 ¹ / ₂
"	800	81.	7.12 ¹ / ₂
Bánáti	2700	80.	7.10
"	1000	78. ⁵	7.10
Makói	3300	82.	7.27 ¹ / ₂
"	2900	80.	7.27 ¹ / ₂
Raktáronon	800	80.	7.10
Rosa	500	8.	6.
"	200	6.	6.
"	300	5.97 ¹ / ₂	5.97 ¹ / ₂
Zab	100	6.85	6.85
"	200	6.75	6.75
"	200	6.72 ¹ / ₂	6.72 ¹ / ₂

Hajár idő üzlet: Amerikából érkezett lanyhább jelentések dacára nálunk tette-mes szilárdsággal indult az üzlet buzában, s élénk üzletmenet mellett zárhatig 5—6 krral emelkedett. — Tengeri szintén igen szilárdan indult s tekintettel az erős keresletre a vásárlási kedvre, szilárdan zárult is. Zab és roza ma is élénken keresetett s így szilárdan zárultak.

Zárul 11 órakor:

Buza márczius—április	7.20—7.22
Buza szeptember—október	6.98—6.95
Tengeri május—június	6.90—6.92
Tengeri őszre	5.88—5.90
Zab márczius—április	6.39—6.41
Zab őszre	6.34—6.38
Káposztarepe	10.90—11.

Külföld: New-York: buzára $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$ tengerire $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$ lanyhább, Chicago: buzára $\frac{1}{8}$ —, tengerire $\frac{1}{8}$ — lanyhább, Páris csendes London szilárd, Liverpool tartott.

Értéktőzsde: Élénk üzletmenet mellett nemzetközi papírok ma is élénken keresettek. Helyi papírok közül magyar hitel részvény emelkedett pár irrtal, a többiek szintén szilárdabban zárultak.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	399.—
Magyar hitelrészvény	470.—
Osztrák Államvasút	412.50
Rima-Murányi	275.50
Déli vasút	113.—

— Az aradi közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása. Szállított 1895. márcs. 1-től 15-ig 12,606 személy, bevétel 1299 frt 50 kr. Szállított 1894. márcs. 1-től 15-ig 15,449 személy, bevétel 1558 frt 80 kr. 1895. január 1-től szállított márcs. 15-ikéig 62180 személy, bevétel 6508 frt 40 kr. Szállított 1894. január 1-től márcs. 15-ig 66,798 személy, bevétel 6808 frt 70 kr. Szállított 1895. márcs. 1-től 15-ig 2097710 kilogramm teher, bevétel 996 frt 35 kr. Szállított 1894. márcs. 1-től márcs. 15-ig 8881690 kilogramm teher, bevétel 1418 frt 77 kr. Szállított 1895. jan. 1-től márcs. 15-ig 12147430 kilogramm teher, bevétel 5743 frt 74 kr. Szállított 1894. jan. 1-től márcs. 15-ig 15910210 kilogramm teher, bevétel 6927 frt 90 kr.

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1895. évi márcs. hó 15-én. Rizott sertés árak. 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kilon felüli súlyban) 46.—47. krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súly-

ban) 46.—47. krig. Fialat nehéz (páronként 320 kilon felüli súlyban) 48.—49.5 krig. Fialat közép (páronként 251—320 krig súlyban) 46.—47. krig. Fialat könnyű (páronként 250 kilon terjedő súlyban) 46.—47. krig. II. Magyar sertés: Nehéz (páronként 280 kilon felüli súlyban) 45.5—46. krig. — Közép (páronként 220—280 kilon súlyban) 45.—45.5 krig. — Könnyű (páronként 220 kilon terjedő súlyban) 45.—46. krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 250 kilon felüli súlyban) 45.—46. krig. Közép (páronként 220—250 kilogramm súlyban) 45.—46. krig. — Könnyű (páronként 220 kilon terjedő súlyban) 44.—45. krig. Sertés értéke s a m. 1895. márcs. hó 13-án volt készlet 119,564 darab. 1895. márcs. hó 14-én felhajtott: 1856 darab. 1895. márcs. 14-én elszállított: 1930 drb. 1895. márcs. 15-én maradt készletben 119,490 drb. — A hizottsertés üzletirányzata: Változatlan.

Szeszüzlet.

— Márczius 16. —

Tartós gyenge kereslet folytán ezen osikknek az ára a múlt héten valamivel hanyatlott. Mai jegyzéseink: Készárú nagyban ávers szesz 52.50, kicsinyben 58.— hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértv. 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, márczius 16. d. a. 5 óra.

F a j			Irányat	100 klg. ár	
				frttól	frtig
Buza bányási uj				6.90	7.15
Buza tiszavidéki				6.95	7.20
Buza pestvidéki				6.90	7.15
Buza fejérmegyei				6.90	7.15
Buza bácskai				7.—	7.25
Rozs uj, I-ső rendű				5.90	6.—
Rozs uj, II-od rendű				5.85	5.90
Arpa takarmány				6.25	6.55
Arpa égetni való				6.60	6.90
Arpa sörfőzdei				7.20	8.20
Zab				6.55	6.85
Tengeri bányási				6.60	6.65
Tengeri másnemű				5.55	5.60
Káposzta-repoze bányási				—	—
Köles				6.20	6.80
H a t á r i d ő r	Buza márcs.-ápr.			6.89	6.91
	Buza szept.-okt.			7.17	7.19
	Buza máj.-jun.			6.86	6.88
	Rozs márcs.-ápr.			5.86	5.87
	Tengeri jul.-aug.			—	—
	Tengeri aug.-szept.			—	—
	Tengeri októberre			—	—
	Zab márcs.-ápr.			6.83	6.85
	Zab szept.-okt.			—	—
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.				10.80	10.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. márczius 16.

Magyar aranyjárdék $\frac{4}{100}$	124.25
Magyar koronajárdék $\frac{4}{100}$	99.—
Magyar arany $\frac{4}{100}$	127.50
Magyar ezüst $\frac{4}{100}$	104.25
Magyar keleti vasút 1878.	125.25
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar italmegváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereségny-sorsjegy kölcsön	182.50
Tiszasabályozási és szegedi kölcsön	158.50
Osztrák papírbárdék	101.50
Osztrák járdék ezüst	101.50
Osztrák járdék arany	125.—
Korona járdék	101.25
1860-ki Államsorsjegyek	157.25

Aradvárosi

Évadbérlét
153. szám.

színház.

Havibérlét
13. szám.

Vasárnap, 1895. márczius 17-én

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, félárakkal:

Mongodin úr felesége

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Ernest Blum és Raul Tóthé. Fordította: Fenyéri Mór.

Kezdeté 3 $\frac{1}{2}$ órakor.

Este bérletfolyamban:

Azigmándi kispap

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta: Berozik Árpád. Zenét szerző: Erkel Elek.

Kezdeté 7 órakor.

VIZJELZÉS.

1895. évi márczius hó 16-án reggel 8 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérőszén.

Észlelési állomás	Hőmérséklet	Időjárás	Vizállás	Járatagyság
	°C		cszímétr.	cszímétr.
Branyoska	+ 3°	borult	+ 124	—
Gyulafehérvár	—	felhős	+ 170	—
Arad	+ 1°	felhős	+ 58	—
Makó	+ 1°	derült	+ 440	—
Szeged	— 1°	derült	+ 464	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1895. márczius 16.

A m. kir. felnyamernéki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Márczius 16. —

Arany Kulcs szálloda: Zimmermann Sámuel gépész-lakatos, Butyin. Pasku Sándor földbírtokos, Gyulaársánd.

KIS LOTTO.

Budapesti:

17, 37, 75, 43, 21.

Feljelölő szerkesztő Vass Géza.

NYILTTÉR*

Divat-áruház? Probst Károly és Társai

Aradon, Atzél Péter-utca 3. sz.

— ALAPITTATOTT 1793-ban. —

A nagyérdemű közönséget tisztelettel tudósítjuk, hogy

összes újdonságaink

a tavaszi idényre megérkeztek.

Rendkívüli nagy választéku

belföldi és külföldi kelmék és selymek

Női felöltők
meglepő, szép faconokban.

Elősmert legjobb minőségű

vásznak és asztalneműek.

Ara-kelengyék

kitünő minőség és szép kivitelben
minden árban.

Kegyes pártfogást kérünk

mély tisztelettel:

Probst Károly és Társai

Aradon.

240 2—2

Orosz óriási zab, vetőbukkony,

luczerna és vöröshere (Arankamentes)

s mindenféle gazdasági

vetőmagvak
kaphatók

Goldschmidt Mihálynál,
Aradon.

242 2—2

* Az ezen rovat alatt közzétett nem vállal felelősséget

4756 és 5120/1895.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város 1894. évi zár-számadása, a részletezett kimutatások, vagyoni leltár, a város cselekvő és szenvedő vagyoni állása vonatkozó mérleg, az zárszámadási kivonat, a kövezet alap számadása, úgy a tanácsnak jelentése f. év márczius 15-ik napjától kezdve márczius hó 29-ig bezárólag közszemlére a város-ház tanácstermében kitétettek.

Erről a város adózó polgárai azzal értesítettek, hogy minden egyes adózónak jogában áll azokat megtekinteni s azokra észrevételeit az 1886. évi XXI. t. cz. 17. §. b. pontja alapján a f. évi ápril 10. napján tartandó városi rendes közgyűlést megelőzőleg öt nappal a tanácshoz be-terjeszteni.

Arad, 1895. márcz. 9.

A városi tanács.

125/1895.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városháza fedélzetén teljesítendő bádigos munkák elvállalása iránt folyó évi márczius hó 18-án d. o. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár 456 frt 98 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanács-urnán az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad 1895. évi márcz. hó 16-án

Kiadta:

Varjassy Lajos
tanácsnok.

124/1895. szám.

251. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság 1954/1895. számú végzése által Martony Arnold, Boddenheim A., Csatlós József és Kovács Istvánné jelentkezésére a végrehajtatók javára is Putnik János aradi lakos ellen 91 frt 53 kr, 280 frt, 90 frt, 182 frt 80 kr. tőke erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróilag a 23013/894. sz. jgyzben lefoglalt és 1265 frtra becsült butorok, kocsik, varrógép, 6 hintó, lámpák stb. álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Wesselényi-utca 1-ső szám alatt leendő eszközlésére 1895. évi márcz. hó 29-ik napjának d. u. 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. LX. t. cz. 108. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Aradon, 1895. márcz. hó 14-én.

Ortutay Antal
kir. bir. végrehajtó.**MÖDLINGI CZIPÓGYÁR**

ARAD, Andrassy-tér 4. szám (Nádor szálloda.)

ajánlja a

tavaszi és nyári idényre

elismert

jóságú készítményeit

hallatlan olcsó árakon,

melyek minden czipő talpán bevésve olvashatók.

245. 1—12

Gazdag választék, szabott ár,

tehát minden túlfizetés kizárótnak tekinthető.

Kivonat az árjegyzékből:Női brünel czugos czipő
szívben vágott szegelt
talppal**2 frt 60**

krajczártól fejlebb.

Női brünel czipő va-
rott talp szívben vágott**2 frt 60**

krajczártól fejlebb.

Női brünel fél czipő
bőr béléssel szegelt talp**2 frt 25**

krajczártól fejlebb.

Férfi vikszos bőr czug-
gos czipő szegelt talppal**2 frt 90**

krajczártól fejlebb.

Nagy választék fiú- és
gyermek-czipőkben, min-
den árban.

3088. sz./1895.

247. 2—2.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Közhirrre tétetik, hogy az aradi Maros-parton levő Atzél Péter-féle szőlős, káposztás kertek és sertés hizlalók hasznosítása végett az aradi m. kir. jószágigazgatóságnál (kincsári palota I. em.) 1895. évi márczius hó 22-én délelőtt 10 órakor felsőbb jóváhagyás fenntartásával írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre haszonbérbeadni kívánók 10% bánatpénzzel ellátva oly hozzáadással hivatnak meg, hogy azon 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt és kellő feliratu írásbeli zárt ajánlatok is a kikiáltási összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva az árverés megkezdéséig alólírt kir. államjószágigazgatósághoz adhatók be. — Ezen ajánlatokban, melyekben az 50 kros bélyeg szabályszerűen átírandó, a megajánlott évi haszonbér nemcsak számokkal, hanem betűvel és tisztán érthetően kiírandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverés feltételeit — melyeket aláírni köteles — ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Kikiáltási ár:

1. A 4527. hrsz. 1341 □-öles kert bére és a 4528. hrsz. 2 h. 680 □-öles szőlő s hozzá tartozó prés és csőszház bére 1200 . . . . . 1270 frt.

A bérlet tart
1895. III/1—
1895. X/31-ig.

2. A 4526. hrsz. a) sertéshizlaló akól fedett állal
téglaburkolatu talajjal, füröszttővel 400 frt.

A bérlet tart
1895. márcz. hó
1-101 1896. febr.
hó végéig.

3. A 4526. hrsz. b) sertéshizlaló akól fedett állal
téglaburkolatu talajjal, füröszttővel 400 frt.

A szó- és írásbeli ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat s bérleti képességeiket.

Oly kincstári bérlők, kik haszonbéri hátralékokban vannak, továbbá kik csőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyereségvágyból credő büntetért elítéltek, az árverésben részt nem vehetnek.

Elkészt, valamint utóajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe vétetni még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fenntartatnak is.

A haszonbéri feltételek alólírt magyar kir. jószágigazgatóságnál megtekinthetők.

Arad, 1895. márczius hó 13-án.

M. kir. államjószágigazgatóság.

Aradi első takarékpénztár.

Zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

Folyó évi március hó 19-én d. e. 9 órakor a fentebbi helyiségben 1894. évi december végéig lejárt ékszer, arany és ezüst tárgyak az alapszabályok 64-ik § a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali lefizetés mellett elárvereztetnek, mely árveréshez a venni szándékozók tisztelettel meghívattak.

Kelt Aradon, 1895. február 28-án.

225. 3—3.

Az igazgatóság.**Zálogtárgyaknak elárverezése.**

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ezennel tudtul adni, hogy 216 1—3

1895. évi április hó 4-én
délelőtt 8 órakor a tek. városi kapitány hivatal egy tisztviselője jelenlétében tizlethelyiségemben Kossuth-utca 12. sz. azon

1894. évi jan. hóban esedékes
zálogtárgyak, melyek lejáratkor ki nem váltattak, sem elzálogolási határidejük meg nem hosszabbított, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog-nak adatni. Weisz Dávid.

Eladó.

Szevlakon egy két kö és két henger-székre járó Hock-féle 30 löerejű fekvő gép-
pel berendezett ujonnan felszerelt

gőzmalom

szabadkézből eladó.

Értekezhetni **Neumann János** tulajdonosnál **Perjámoson.** 249. 2—3.

6478/1895.

Hirdetés.

A nagymélt. földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 14240/895 sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhirrre tesszük, hogy a hasított körmű állatok Styriába csak is vasuton és csakis azonnali levágás céljából vihetők be.

Aradon 1895. évi március hó 9-én.

A városi tanács

A világ legjobb fénymáza!

FERNOLENDT-féle

241. 1—43

fénymáz.

Cs. kir. állam. szab.

gyára

alakult 1835-ben.

Bécs.

Ki lábelleit sötét feketén, fényesen és tartósan akarja megörizni, az csak

Fernolendt-fénymáz

vegyen.

Mindenütt kapható.

Főraktár: Wechsler József urnál.

A sok értéknélküli hamisítások miatt tessék nevemet

St. Fernolendt

megjegyezni.

1868. év óta bevált szer.

BERGER-féle gyógy-

KÁTRÁNY-SZAPPAN

cserezt tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában Magyar
ákkal alkalmaztatik

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, kőss és előd-
kütegek, ugyancsak orr-vezesség, ótvár, fagydag, láb-
izadás, fej- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle
kátrányszappan tartalmazza a fa-kátránynak 40
%, és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló
kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak-
sok elkerülése végett határozottan Berger-féle
kátrányszappan megrendelése és az ismert védjegyre való figyelme-
tetés kéri. Idült bőrbetegségeknél sikerrel alkalmaztatik a ká-
trányszappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.
Amely esetben ezek jobbuk találtak, csak a Berger-féle ká-
trány-kénszappan kérendő; miután a külföldi utazatok hatá-
sainaknak bizonyulnak. A gyengébb kátrányszappan az
arobor tisztáltságságai

eltávolítására, a gyermekeknek valamennyi fejbetegségét ellen felel-
mulhatlan bőrtisztító mosás és fürdészsappan mindennapi
használatul szolgál.

Berger-féle glicerín-kátrányszappan

25% glicerín tartalommal és finom illattal.

Az minden fajnak használati utasítással együtt 35 kr.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendők:
Bence-szappan a bőr finomítására, **berax-szappan** pattanások
ellen, **carbol-szappan** a bőr simítására himlőhelyeknél és mint fer-
tőtlenítő szappan, **lehtyol-szappan** rheuma és arcvörösség ellen,
szeplő-szappan igen határozó, **Tannin-szappan** lábizadás és
hajkibúllás ellen; **fog-szappan** a legjobb fogtisztító szer. A többi
Berger-féle szappanokat illetőleg utalunk a rópiratokra. Csak
Berger-féle szappanokat kell kérni, miután számtalan hatástalan
utazatok vannak. Gyár és főraktár: G. Hell & Comp. Troppan-
börzsejével kizárólag a nemzetközi gyógyszerkiállítás Bécsben 1883.

Kapható Aradon: 237. 1—18

Rozsnyay Mátyás, Kiss István, Ring Lajos és
Demkő Géza urak gyógyszerárában, különben
pedig a magyarországi legtöbb gyógyszerárakban

314/1895.

Csődárverési hirdetmény.

Alulírott tömeggondnok közhirrre te-
szi, hogy vb. Novák Ferencz makói, ke-
reskedő csődügyében a szegedi kir. tör-
vényszék 3797/895. számú végzésével a
csődleltár 1—645 tétele alatt összeirt és
4578 frt 04 kr-ra becsült ingóságokra az
árverés elrendeltetvén; — az árverés meg-
tartására 1895. évi március hó 26-ik
napjának délelőtt 9 órája és a következő
napok tűzettek ki, mely alkalommal fű-
szer-, rövid-, bőrárak-, ártezi kút fűró
eszközök-, szivattyuk-, bolti felszerelvé-
nyek-, olajneműek-, borok-, tüzi fa-, bu-
torok és egyéb ingóságok nyilvános ár-
verésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfiz-
etés mellett esetleg becsáron alul is el
fognak adatni.

Kelt Makón, 1895. március 5-én.

Dr. Fülöp György Géza

mint vb. Novák Ferencz csőd-
tömeggondnoka.

288. 1—3.

461/1895.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy a fő-
utnak a Széchenyi utcától a Karolina ut-
czáig, a Maros utcától a városház térig
eső része József főherczeg utnak, a fegy-
ver utca Török Ignác utcának, a retek
utca Schweidel József utcának, az Éva
utca Lahner György utcának, a kertész
utca Pöltenberg Ernő utcának, a város-
liget utca Leiningen Károly utcának, az
Adám utca Aulich Lajos utcának és az
Adám utcát az uj-terem utcával össze-
kötő uj utca Knézich Károly utcának, a
vásárlás-ter és a waggongyár között
keletkezett uj utca vas-utcának nevezte-
tett el, az ugyanezen utcáknak betűs
alszámmal ellátott házak pedig a sorrend-
nek megfelelő törzsházaszámokkal látattak
el, miről az érdekeltek ezennel értesit-
tetnek.

Arad, 1895. január 26-án.

A városi tanács.

4551/1895. I—3.

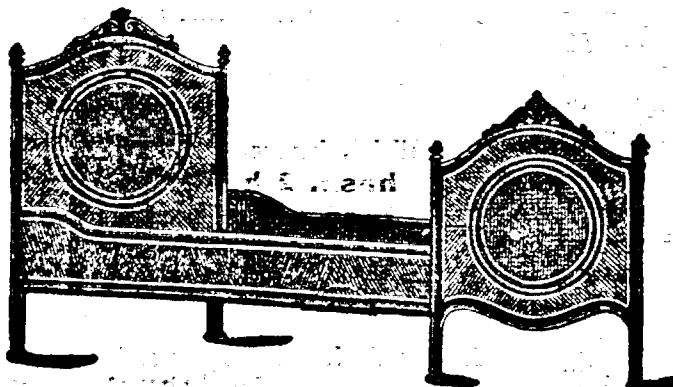
Hirdetés.

A nagymélt. földmívelésügyi m. kir.
miniszter ur 13551—895. sz. a. kelt ren-
delete nyomán ezennel közhirrre tétetik,
hogy az oppani kir. kormány 1895. évi
február hó 2-án 121. sz. a. kelt hirdet-
ménye szerint az élő szarvas marhák Ma-
gyarország területéről és az élő sertések
Kőbányáról az ismert általános feltételek
mellett Dzieditzen keresztül Nicolai város
közvágóhidjára bevihetők, továbbá hogy
az oppelni kir. kormány 1895. évi febr.
hó 1-én 127. szám alatt kelt hirdetm-
nye szerint a magyarországi élő szarvas-
marháknak és kőbányai élő sertéseknek
Osztróido városba való bevitele iránt ed-
dig fen állott beviteli engedély visszavo-
natott.

Aradon, 1895. évi márcz. 9-én.

A városi tanács.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek úsan felszerelt vasbutor raktárom és pedig:
**vaságyak, asztalok, gyermekágyak, fatartók, mozdószek-
rények, gyermekko-
osik, ágybetétek, a leg-
diszesebb kivitelben.**

A tavaszi és nyári idény be-
álltával ajánlom a n. közönség-
nek saját készítményű

**kerti asztalok,
padok és székek**

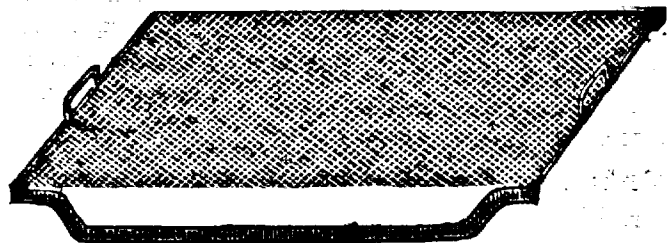
a legcsinosabb és legizlésesebb kivitelben a legjutányosabb árak mellett.
Vasbutor javítások ujjafényezése és festése elfogadtatik.

Teljes tisztelettel

FLEISCHER ADOLF,

Arad, hal-tér 4-ik sz.

Atzél sodrony
ágybetétek

minden mértékre
készülnek.

SINGER L. S.

SINGER   **A „NÁDOR SZÁLLODA“ MELLETT.**   **SINGER**

SINGER L. S.

A ca. kir. csejtr. és a m. kir. miniszteriumok s államvasutak szállítói tűz és betörés ellen biztos kis kézi és nagy

pénzszekrények

gyári raktára.

Készletek számára kivételesen 25% engedmény.

Amerikai varrógépek, vasbútor

és pénzszekrények gyári raktára.

SINGER L. S.

aradi kereskedő 1856. óta.

Valódi amerikai

H O W E,

karikahajó

WHEELER & WILSON,

Singer és kézi varrógépek családok, szabók és cipészek részére.

Mindenemű varrógépek javítása is eszközöltetik.

Varrógépekhez szükséges kiegészítők. 581

Azonkívül ajánlom

vasbútor gyári raktáromat nagy választékban.

VOJTEK és WEISZ gyógyáru-üzlete Aradon.

T E Á K		frt	kr.
Tea valódi Caraván 0 sz.			
kimérve 1 Kilo	24	—	—
100 gramm	2	70	—
10 gramm	—	30	—
eredeti csomag = 1 orosz font	10	—	—
Tea valódi Caraván 1 sz.			
kimérve 1 Kilo	15	—	—
100 gramm	1	70	—
10 gramm	—	20	—
eredeti csomag = orosz font	6	25	—
Tea valódi Caraván 4 sz.			
kimérve 1 Kilo	10	—	—
100 gramm	1	10	—
10 gramm	—	12	—
eredeti csomag = orosz font	4	25	—
Tea valódi Caraván 6 sz.			
kimérve 1 Kilo	8	—	—
100 gramm	—	90	—
10 gramm	—	10	—
eredeti csomag = orosz font	3	50	—
Tea valódi Caraván 8 sz.			
kimérve 1 Kilo	6	—	—
100 gramm	—	70	—
10 gramm	—	08	—
eredeti csomag = orosz font	2	50	—
Tea császárskeverék legfinomabb			
kimérve 1 Kilo	10	—	—
100 gramm	1	10	—
10 gramm	—	12	—
R U M O K			
Rum eredeti Jamaicai legfinomabb			
nagy üveg (1/10) Lit.	8	—	—
közép üveg (3/10) Lit.	1	50	—
kicsiny üveg (0.15) Lit.	—	50	—
Liter	4	—	—
eredeti Jamaicai Anom	—	—	—
nagy üveg 0.7 Lit.	2	—	—
közép üveg 0.35 Lit.	1	—	—
R U M O K			
Rum eredeti Jamaicai Anom			
kis üveg 0.15 Lit.	—	40	—
Liter	3	—	—
Jamaicai I. rendű	—	—	—
nagy üveg 0.7 Lit.	1	50	—
közép üveg 0.35 Lit.	—	75	—
kis üveg 0.35 Lit.	—	80	—
Liter	2	—	—
R U M O K			
Rum Jamaicai II. rendű			
nagy üveg 0.7 Lit.	1	—	—
közép üveg 0.35	—	50	—
kis üveg 5.15	—	20	—
Liter	1	20	—
Hungaria	—	—	—
nagy üveg 1 Liter	1	—	—
kis üveg fél Liter	—	50	—

AZ
„Aradi Közlöny”
kiadóhivatala.

Könyv-
kötészeti
műintézet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDAI ÉS KÖNYVKÖTÉSZETI MŰINTÉZETE

ARADON,

fő-ut 51. sz. Arad-csanádi vasutak palotájában.

Ezennel van szerencsénk a tetemesen megnagyobbított és a legdivatosabb betűkkel, valamint egy amerikai, három nagy gyorsajtó, nemkülönben betütömöntő-, simító-, perforáló-, fűző-, vágó- és más egyéb segéd gépekkel ujonnan felszerelt és légszeszhajtó erőre berendezett

könyvnyomdai műintézetünket

a n. é. közönség becses figyelmébe és pártfogásába ajánlani.

Nyomdánk oly módon van felszerelve, hogy nemcsak az összes vidéki hanem bármely fővárosi nyomdával kiállja a versenyt, úgy nyomdatermékeink pontos tiszta, hibátlan tetszetős kiállítása, mint azok mérsekelt ára tekintetében.

Könyvnyomdánk nagyobbitása alkalmával **könyvkötészetünket** is ujonnan felszereltük s így minden e szakkörben vágó munkák készítését a legdiszesebben és pontosan eszközöljük.

Továbbá felkaroltuk a legkülönbözőbb **papirzsák** és **zacskók** gyártását valamint cégnyomással való ellátását tetszésszerű kiállításban a legmérésékeltbb árak mellett.

Kiváló tisztelettel

Aradi nyomda részvénytársaság.

T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk továbbá, hogy
Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat
(Szabadságtér 20. sz. TELEFON 265. SZ.) képviselőséggel ruháztuk fel,
ki elfogad minden a nyomdánkat valamint az
„ARADI KÖZLÖNY”
kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Nyomtatványok

készíttetnek:

Napi-, hetilapok,

továbbá

szaklapok és folyóiratok előállítása
iszlées és jutányos kivitelben;

**bármily terjedelmű regények,
elbeszélések**

és egyéb művek nyomtatása és kiadása.

Meghívók,

tánczrendek, névjegyek, gyászjelentések

a legdiszesebb kiállításban.

Jegyzékek számlák, ozimkártyák, le-
vélpapírok és borítékok leggyor-
sabbán olosón készíttetnek.

Vidéki megrendelések

pontosan teljesíttetnek.

Könyvkötészetünk

nagy súlyt fektet különféle
diszmunkák készítésére külföldi
minták szerint

**írómappák, ékszerdobozok,
képkeretek,**

tánczrendek,

bőrmetszett és bőrdombormű

legdiszesebb

és legizlésesebb kivitel-
ben.

Papirzacskó
gyár.

Betű
tömöntöde.